

URZĄD MIASTA BYDGOSZCZY
Kancelaria Prezydenta
Referat Kontroli

Bydgoszcz, dn. 29.03.2004 r.
(do użytku służbowego)

KP. III. 0913 - 3/2004

SPRAWOZDANIE

**z kontroli przeprowadzonej w Wydziale Gospodarki Komunalnej
i Ochrony Środowiska, Wydziale Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji,
Wydziale Zamówień Publicznych, Wydziale Administracji Budowlanej,
Wydziale Budżetu i Finansów
URZĘDU MIASTA BYDGOSZCZY**

Kontrolujący: mgr Elżbieta Wielgus - inspektor Referatu Kontroli
Kancelarii Prezydenta

Podstawa kontroli: Upoważnienie Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia
20.01.2004 r.

Termin przeprowadzenia kontroli:
od 22.01.2004 r. do 27.02.2004 r.

Zakres kontroli: Prawidłowość i efektywność prowadzonego zadania
inwestycyjnego pod nazwą „rozbudowa kompleksu
utyliczacji odpadów komunalnych w Żółwinie -
Wypaleniskach” (Kompleksu Utylizacji Odpadów dla
miasta Bydgoszczy przy ul. Prądocińskiej 28).

Kierownik jednostki kontrolowanej - Wydziału sprawującego nadzór nad
przebiegiem inwestycji:
Małgorzata Szemiota - Połoczańska - Dyrektor Wydziału
Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji Urzędu Miasta
Bydgoszczy od dnia 01.08.2003 r. - nadal.

Janina Białachowska - p.o. Dyrektora Wydziału Inwestycji
Komunalnych i Mieszkalnictwa od 18.02.2002 r. do
31.03.2002 r.; Z-ca Dyrektora Wydziału Inwestycji
Komunalnych i Mieszkalnictwa od 01.04.2002 r. do
31.03.2002 r.; Z-ca Dyrektora Wydziału Rozwoju
Gospodarczego i Inwestycji od 13.12.2002 r. do

14.03.2004 r. (od 24.06.2003 r. do 14.03.2004 r. nieobecna z powodu choroby).

Janina Wirszyłło - Dyrektor Wydziału Inwestycji Komunalnych i Mieszkalnictwa w okresach: 01.04.1999 r. - 17.02.2002 r. i 18.05.2002 r. - 12.12.2002 r.

Jan Jaworski - Dyrektor Wydziału Inwestycyjnego od 01.01.1998 r. do 01.08.1999 r.

Renata Staszak - p.o. Dyrektora Wydziału Inwestycyjnego od 01.01.1997 r. do 31.12.1997 r.

Podstawa prawna:

1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.)

2) § 36 zarządzenia Nr 60/2002 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 13 grudnia 2002 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Miasta Bydgoszczy: *„Do podstawowych zadań Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji należy (...) programowanie, planowanie, przygotowywanie i sprawowanie nadzoru nad przebiegiem inwestycji, dla których miasto jest inwestorem lub współinwestorem z wyłączeniem sieci drogowej (...)”*.

3) § 31 uchwały Nr VIII/195/99 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 31 marca 1999 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Bydgoszczy: *„Do zadań Wydziału Inwestycji Komunalnych i Mieszkalnictwa należy programowanie, planowanie, przygotowywanie i sprawowanie nadzoru nad przebiegiem inwestycji, dla których miasto jest inwestorem lub współinwestorem (...)”*.

SPIS TREŚCI:

	str.
Rozdział I. Informacje wstępne	4
1. Kwestia formalna	4
2. Lokalizacja wysypiska śmieci dla obsługi Miasta Bydgoszczy	4
3. Informacja na temat przebiegu inwestycji pn. „Rozbudowa i modernizacja kompleksu utylizacji odpadów komunalnych dla m. Bydgoszczy w Żółwinie – Wypaleniskach”	7
Rozdział II. Ustalenia kontroli	8
1. Nadzór nad przebiegiem inwestycji	8
2. Umowy o roboty budowlane z Przedsiębiorstwem Budownictwa Ekologicznego „BUD-EKO” S.A. z siedzibą w Wolsztynie	10
3. Kontrola RIO	12
4. Stacja segregacji odpadów i linia technologiczna do segregacji	13
A. Przetarg dwustopniowy – pierwsze postępowanie	13
B. Przetarg nieograniczony – drugie postępowanie	14
C. Negocjacje z zachowaniem konkurencji – trzecie postępowanie	15
D. Przetarg nieograniczony – czwarte postępowanie	16
E. Przetarg nieograniczony – piąte postępowanie	17
5. Rekultywacja starego wysypiska	20
6. Wydatki na inwestycję i źródła jej finansowania	26
A. Umowa pożyczki Nr 121/98/W-5/0Z-UK/P zawarta w czerwcu 1998 roku z Narodowym FOŚ i GW	27
B. Umowa pożyczki Nr PB99032/B/1999/0461011 /OZ-uk zawarta w dniu 17.08.1999 roku z Wojewódzkim FOŚ i GW	39
C. Umowa pożyczki Nr PB02037 / OZ-ogk zawarta w dniu 30.11.2002 roku z Wojewódzkim FOŚ i GW	46
7. Posiedzenia Zarządu Miasta Bydgoszczy od 08.02.1999 r. do 16.01.2002 r.	49
Rozdział III. Wnioski kontroli	52
Rozdział IV. Informacje końcowe	54

I. Informacje wstępne.

1. Kwestia formalna.

Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli w zakresie prawidłowości i efektywności prowadzonego zadania inwestycyjnego pod nazwą „rozbudowa kompleksu utylizacji odpadów komunalnych w Żółwinie – Wypaleniskach” obejmuje Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska, Wydział Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji, Wydział Zamówień Publicznych, Wydział Administracji Budowlanej, Wydział Budżetu i Finansów Urzędu Miasta Bydgoszczy.

Z ustaleń kontroli wynika, że prowadzenie wskazanego zadania inwestycyjnego pozostawało do 30 marca 1999 r. w gestii Wydziału Inwestycyjnego, następnie od 31 marca 1999 r. do 12 grudnia 2002 r. - Wydziału Inwestycji Komunalnych i Mieszkalnictwa, a aktualnie od 13 grudnia 2002 r. - Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji Urzędu Miasta Bydgoszczy.

Natomiast Wydział Ochrony Środowiska, obecnie Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska - pomimo zapisów w § 33 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Bydgoszczy z dnia 31.03.1999 r. wprowadzonego uchwałą Rady Miasta Nr VIII/195/99 oraz w § 25 pkt 7 Zarządzenia Nr 60/2002 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 13 grudnia 2002 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Miasta Bydgoszczy dotyczących prowadzenia i obsługi Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przez wydział merytoryczny ds. ochrony środowiska - pełnił rolę opiniodawczą przy prowadzeniu tej inwestycji.

Z kolei Wydział Zamówień Publicznych, który przejął zadania poprzedniego Referatu Zamówień Publicznych Wydziału Administracyjnego udostępnił kontrolującemu część dokumentacji z postępowań o zamówienia publiczne związanych z przebiegiem inwestycji.

Należy zatem stwierdzić, że kontrolujący przeprowadził przedmiotową kontrolę głównie w oparciu o dokumentację udostępnioną przez Wydział Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji, z pozostałych wydziałów uzyskując jedynie informacje dodatkowe.

Z powyższych względów na stronie tytułowej niniejszego sprawozdania wskazano tylko kierowników jednostki kontrolowanej z Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji (poprzednio Wydziału Inwestycyjnego i Wydziału Inwestycji Komunalnych i Mieszkalnictwa).

2. Lokalizacja wysypiska śmieci dla obsługi Miasta Bydgoszczy.

W miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego m. Bydgoszczy do roku 1990 zatwierdzonym zarządzeniem nr 43/76 Wojewody Bydgoskiego z dnia 3 maja 1976 r. (opublikowanym w Dz.Urz. WRN Nr 7 poz. 54 z dnia 26 maja 1976 r.) obszar w miejscowości Wypaleniska (110 ha) oznaczono jako: „*Teren centralnej spalarni i urządzeń likwidacji odpadów oraz*

wysypisko śmieci dla obsługi Miasta. Strefa ochronna 1000 m. Rezerwa pod linię WN 400 KV”.

(Kopia fragmentu Miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Bydgoszczy do roku 1990 stanowi załącznik nr 1 akt kontroli Referatu Kontroli).

W załączniku do uchwały Nr LI/515/94 Rady Miejskiej z dnia 30 marca 1994 r. w sprawie podstawowych celów i kierunków polityki społeczno – gospodarczej m. Bydgoszczy w roku 1994 i latach następnych w pkt VI zatytułowanym „Ochrona środowiska” wśród zadań priorytetowych wymieniono modernizację i rozbudowę wysypiska odpadów komunalnych.

(Kopia uchwały Nr LI/515/94 Rady Miejskiej z dnia 30 marca 1994 r. wraz z wyciągiem z załącznika do uchwały stanowi załącznik nr 2 akt kontroli).

Uchwałą Nr III/538/94 Rady Miejskiej Bydgoszczy z dnia 25 maja 1994 r. w sprawie miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Miasta Bydgoszczy (opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Wojew. Bydg. Nr 17, poz. 248 z dnia 5 grudnia 1994 r.) utraciło moc wskazane wyżej zarządzenie Nr 43/76 Wojewody Bydgoskiego z dnia 3 maja 1976 r. W nowo uchwalonym miejscowym planie ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Bydgoszczy w obszarze Wypaleniska zlokalizowano centralne wysypisko komunalne ze wskazaniem „strefa usługowo – techniczna, gdzie preferuje się utrzymanie i rozwój urzędzeń usuwania i przeróbki odpadów komunalnych i przemysłowych”.

(Kopia uchwały Nr III/538/94 Rady Miejskiej Bydgoszczy z dnia 25 maja 1994 r. wraz z wyciągiem z załącznika do uchwały stanowi załącznik nr 3 akt kontroli).

W „Strategii rozwoju Bydgoszczy do 2010 roku” przyjętej uchwałą Nr LII/910/98 Rady Miasta z dnia 15 kwietnia 1998 r. w punkcie I.2 oznaczono jako cel „poprawę stanu środowiska naturalnego i ładu przestrzennego”. W podpunkcie I.2.D zatytułowanym „Ochrona powierzchni ziemi” wymieniono następujące zadania:

„I.2.D.1 Rozbudowa kompleksu utylizacji odpadów komunalnych w Żółwinie – Wypaleniskach,

I.2.D.2 Likwidacja wysypisk przemysłowych zlokalizowanych na terenach zainwestowanych,

I.2.D.3 Kontynuacja i rozszerzenie programu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych i ich zagospodarowanie.”

(kopia uchwały Nr LII/910/98 Rady Miasta z dnia 15 kwietnia 1998 r. w sprawie strategii rozwoju Bydgoszczy wraz z wyciągiem z załącznika do uchwały stanowi załącznik nr 4 akt kontroli).

Uchwałą Nr LIII/1703/02 z dnia 25 września 2002 r. Rada Miasta przyjęła „Program ochrony środowiska dla Miasta Bydgoszczy na lata 2002 – 2010”

wraz z „Planem gospodarki odpadami dla miasta Bydgoszczy na lata 2002 – 2010”. W „Planie gospodarki odpadami (...)” wskazano, że głównym sposobem gospodarowania odpadów komunalnych z terenu miasta Bydgoszczy jest ich składowanie w **Kompleksie Utylizacji Odpadów dla miasta Bydgoszczy przy ul. Prądocińskiej 28**” (dawna nazwa kompleksu: Żółwin – Wypaleniska). Przedsięwzięcie „Kompleks Utylizacji Odpadów dla miasta Bydgoszczy przy ul. Prądocińskiej 28 II etap” zostało umieszczone na liście przedsięwzięć priorytetowych w latach 2002 – 2005 w zakresie odpadów komunalnych. (kopia uchwały Rady Miasta Nr LIII/1703/02 z dnia 25 września 2002 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska dla Miasta Bydgoszczy na lata 2002 – 2010” oraz „Planu gospodarki odpadami dla miasta Bydgoszczy na lata 2002 – 2010” wraz z wyciągiem „Planu gospodarki odpadami (...)” stanowi załącznik nr 5 akt kontroli).

W celu uzyskania informacji na temat pozyskiwania przez Miasto Bydgoszcz nieruchomości na realizację zadania inwestycyjnego „rozbudowa kompleksu utylizacji odpadów komunalnych w Żółwinie - Wypaleniskach zwrócono się do Wydziału Mienia i Geodezji Urzędu Miasta Bydgoszczy. W odpowiedzi przekazanej pismem z dnia 04.03.2004 r. znak: WMG.III.7220/126/99 wskazano, że Miasto nie nabywało nieruchomości z przeznaczeniem na przedmiotowe zadanie inwestycyjne, lecz pod strefę ochrony sanitarnej istniejącego już wysypiska odpadów komunalnych w Wypaleniskach w związku z licznymi skargami mieszkańców odnośnie uciążliwego oddziaływania tego wysypiska na ich zdrowie. Z załączonego do pisma wyjaśnienia i wykazu wszystkich nieruchomości wykupionych przez Miasto Bydgoszcz w latach 1991 – 2003 wynika, że Rada Miasta Bydgoszczy w okresie od 1991 do 1999 r. podjęła 10 uchwał w sprawie wykupów nieruchomości gruntowych położonych w Wypaleniskach gm. Solec Kujawski a usytuowanych w strefie ochrony sanitarnej wysypiska odpadów komunalnych. W konsekwencji w okresie od 1991 do końca 2003 r. Miasto Bydgoszcz wykupiło 17 nieruchomości zabudowanych i zamieszkałych o łącznej powierzchni 17.28.50 ha za cenę 2.382.827 zł oraz 10 nieruchomości nie zabudowanych o łącznej powierzchni 13.76.00 ha z cenę 720.422 zł. Ponadto w okresie od 1991 r. do końca 1994 r. Miasto przydzieliło 6 mieszkań w bloku komunalnym, aby przekwaterować rodziny z wykupionych w tym okresie budynków. Należy przy tym podkreślić, że większość nieruchomości (tj. 15 nieruchomości zabudowanych i 9 nieruchomości niezabudowanych) za łączną kwotę 2.824.789 zł została zakupiona do końca roku 1999.

(Pismo z dnia 04.03.2004 r. WMG.III.7220/126/99 stanowi załącznik nr 6 akt kontroli).

3. Informacja na temat przebiegu inwestycji pn. „Rozbudowa i modernizacja kompleksu utylizacji odpadów komunalnych dla m. Bydgoszczy w Żółwinie – Wypaleniskach”.

Wskazana w tytule informacja przygotowana przez dawny Wydział Inwestycji Komunalnych i Mieszkalnictwa Urzędu Miasta Bydgoszczy na temat stanu realizacji zadania inwestycyjnego na dzień 30.09.2000 r. stanowi załącznik do uchwały Nr XXXII/971/2000 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 20 grudnia 2000 r. w sprawie oceny informacji Zarządu Miasta o stanie realizacji inwestycji pn. „Rozbudowa i modernizacja kompleksu utylizacji odpadów komunalnych dla m. Bydgoszczy w Żółwinie - Wypaleniskach”.

Z informacji tej wyczytać m.in. można, że w roku 1985 r. rozpoczęto budowę i jednoczesną eksploatację wysypiska w miejscowości Żółwin. Od 1991 roku Urząd Miasta Bydgoszczy podjął czynności zmierzające do wykupu gruntów związanych z rozbudową kompleksu utylizacji i jego strefy ochronnej.

W roku 1997 przystąpiono do I etapu realizacji rozbudowy i modernizacji inwestycji. Wykonawcą robót budowlanych – Przedsiębiorstwo Budownictwa Ekologicznego „BUD – EKO” S.A. z siedzibą w Wolsztynie wyłoniono wówczas w drodze przetargu nieograniczonego. I etap realizacji inwestycji obejmował następujące obiekty:

- 1) nowy wjazd wraz zapleczem administracyjno - socjalno - technicznym,
- 2) dwa sektory bioenergetycznego składowiska,
- 3) składowisko balastu,
- 4) nadpoziomowe składowisko odpadów przemysłowych,
- 5) podczyszczalnia odcieków, ścieków technologicznych i socjalno - bytowych,
- 6) niezbędna infrastruktura towarzysząca,
- 7) sprzęt technologiczny do obsługi kompleksu utylizacji.

Wymieniony w informacji II etap rozbudowy, przewidywany do realizacji w 2001 r. obejmował:

- 1) stację przyjmowania, rozładunku i segregacji odpadów,
- 2) sprzęt technologiczny,
- 3) zielenią osłonową.

Z kolei po roku 2001 przewidywane było przeprowadzenie rekultywacji starej kwatery jako odrębnego zadania.

Nakłady finansowe na inwestycję przedstawiono w formie tabelarycznej według stanu na dzień 30.09.2000 r. w sposób następujący:

Lp.	Okres realizacji	Nakłady w tys. zł		
		Ogółem	Poniesione	Do poniesienia
1.	Przypadający na lata 1991 – 1997, przed zasadniczą rozbudową	4.293	4.293	-
2.	Przypadający na lata 1997 – 2000, stanowiący I etap rozbudowy w tym:	22.670	21.320	1.350
	NFOŚiGW	11.541	10.541	1.000
	WFOŚiGW	1.857	1.857	-
	Budżet Gminy	9.272	8.922	350

(Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 16.03.2004 r. w sprawie osób pełniących bezpośredni nadzór nad prowadzoną inwestycją pn. „Rozbudowa i modernizacja kompleksu utylizacji odpadów dla Miasta Bydgoszczy w Żółwinie - Wypaleniskach” stanowi załącznik nr 9 akt kontroli)

W zarządzeniu Nr 15/99 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 2 kwietnia 1999 r. w sprawie podziału zadań pomiędzy Wiceprezydentami Miasta i Członkami Zarządu Miasta określono natomiast, że nadzorowanie prac Wydziału Inwestycji Komunalnych i Mieszkalnictwa należy do zadań B [redacted] B [redacted] pełniącego funkcję Wiceprezydenta Miasta Bydgoszczy od dnia 03.11.1998 r. do dnia upływu kadencji - 22.11.2002 r. Od dnia 22.11.2002 r. funkcję Zastępcy Prezydenta Miasta Bydgoszczy sprawuje I [redacted] W [redacted] Zarządzeniem Nr 90/02 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu działania Zastępców Prezydenta Miasta I [redacted] W [redacted] powierzono zakres działania Zastępcy Prezydenta do spraw rozwoju miasta, który - zgodnie z aktualnie obowiązującym Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Miasta Bydgoszczy - nadzoruje m.in. Wydział Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji.

(Kopie: zarządzenia Nr 15/99 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 2 kwietnia 1999 r., uchwały Nr I/5/98 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 3 listopada 1998 r., zarządzenia Nr 38/02 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 22 listopada 2002 r. i zarządzenia Nr 90/02 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 31 grudnia 2002 r. stanowią załącznik nr 10 akt kontroli)

2. Umowy o roboty budowlane z Przedsiębiorstwem Budownictwa Ekologicznego „BUD-EKO” S.A. z siedzibą w Wolsztynie.

A. Umowa o roboty budowlane [redacted] została zawarta w dniu 07.08.1997 r. pomiędzy Miastem Bydgoszcz reprezentowanym przez Wiceprezydentów Miasta R [redacted] D [redacted] i S [redacted] P [redacted] oraz z wybranym w wyniku przeprowadzonego przetargu nieograniczonego wykonawcą – Przedsiębiorstwem Budownictwa Ekologicznego „BUD-EKO” S.A. z siedzibą w Wolsztynie.

Określony w pkt IV specyfikacji istotnych warunków zamówienia przedmiot zamówienia obejmował modernizację 12 ha składowiska z rozbudową w obszarze ogrodzenia do 30 ha w zakresie realizacji:

- obiektu systemowego przyjmowania odpadów (wagi elektroniczne),
- obiektów wstępnej segregacji odpadów,
- kopców bioenergetycznych składowania odpadów (2 kopce o powierzchni po 2 ha każdy) z instalacją do odzysku czynników energetycznych powstających w kopcach z niezbędną infrastrukturą techniczną.

Z przedmiotu zamówienia wyłączono dostawy urządzeń technologicznych, jednak w zakresie dostaw urządzeń wymieniono wagę z systemem elektronicznym oraz urządzenia wymienione w dokumentacji technicznej np. wentylacyjnej, elektrycznej.

i Wydziału Inwestycji Komunalnych i Mieszkalnictwa oraz obecnego Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji.

Osoby pełniące obowiązki dyrektora w okresie od 1997 do chwili obecnej wskazane zostały na wstępie niniejszego sprawozdania.

(Wykaz osób pełniących obowiązki dyrektora i zastępców dyrektora Wydziału Inwestycyjnego, Wydziału Inwestycji Komunalnych i Mieszkalnictwa, Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji z zakresami obowiązków stanowi załącznik nr 8 akt kontroli).

Dodatkowo z informacji uzyskanych od D. S. – inspektora zatrudnionego w Referacie Przygotowania, Realizacji i Rozliczeń Inwestycji Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji wynika, że osobami pełniącymi bezpośredni nadzór nad realizacją inwestycji pn. „Rozbudowa i modernizacja kompleksu utylizacji odpadów dla Miasta Bydgoszczy w Żółwinie – Wypaleniskach” począwszy od sierpnia 1997 tj. od chwili zawarcia pierwszej umowy z firmą „BUD – EKO” z Wolsztyna byli:

- 1) M. M. - sprawująca do dnia 31.10.1997 r. funkcję kierownika referatu w ramach ówczesnego Wydziału Inwestycyjnego i inspektora nadzoru robót konstrukcyjno - budowlanych do września 1997 r.,
- 2) L. S. - sprawujący funkcję inspektora nadzoru robót sanitarnych i inspektora wiodącego do 31.07.2000 r., a od 01.11.1997 r. sprawujący również funkcję kierownika referatu w ramach ówczesnego Wydziału Inwestycyjnego,
- 3) J. C. - sprawujący funkcję inspektora nadzoru robót elektrycznych do września 2000 r.,
- 4) D. S. - sprawujący funkcję inspektora nadzoru robót konstrukcyjno - budowlanych od połowy września 1997 r.,
- 5) A. M. - sprawujący funkcję inspektora nadzoru robót sanitarnych od marca 1998 r. do sierpnia 2000 r.

Inspektor S. wyjaśnił, że w sierpniu 2000 roku zakończono realizację zakresu robót objętych dwiema umowami z firmą „BUD – EKO” S.A. Z kolei nad realizacją robót związanych z wykonaniem stacji segregacji odpadów objętych umową z dnia 27.03.2002 r. zawartą z Konsorcjum na czele z leaderem „ECOSERVICE” Sp. z o.o. z siedzibą w Zielonej Górze następujące osoby sprawowały bezpośredni nadzór:

- 1) J. B. - koordynator inwestycji i p.o. Dyrektora Wydziału Inwestycji Komunalnych i Mieszkalnictwa,
- 2) D. S. - inspektor nadzoru robót konstrukcyjno - budowlanych, sprawujący faktycznie funkcję inspektora wiodącego,
- 3) W. N. - inspektor nadzoru robót elektrycznych,
- 4) K. L. - B. - inspektor nadzoru robót sanitarnych.

Jako dyrektorów sprawujących bezpośredni nadzór nad realizacją przedmiotowej inwestycji inspektor S. wskazał w kolejności chronologicznej: R. S., J. J., J. W., J. B. i M. S. - P.

3.	Razem zadania zrealizowane	26.963	25.613	1.350
4.	Przypadające na 2001 r., stanowiące II etap realizacji <u>w tym:</u>	9.790	-	9.790
	NFOŚiGW	4.459	-	4.459
	WFOŚiGW	3.000	-	3.000
	Budżet Gminy	2.331	-	2.331
5.	Rezerwa inwestycyjna	876	206	670
6.	OGÓLEM:	37.629	25.819	11.810
	<u>w tym:</u>			
	NFOŚiGW	16.000	10.541	5.559
	WFOŚiGW	4.857	1.857	3.000
	Budżet Gminy	16.771	13.420	3.351

Zestawienie powyższe, jak wynika z informacji, sporządzone zostało na podstawie harmonogramu rzeczowo - finansowego przedłożonego w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Środki wykazane w pozycji budżetu gminy obejmują zarówno Budżet Miasta jak i Powiatowy i Gminny Fundusz Ochrony Środowiska.

(Kopia uchwały nr XXXII/971/2000 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 20 grudnia 2000 r. wraz z wyciągiem załącznika do uchwały stanowi załącznik nr 7 akt kontroli).

II. Ustalenia kontroli.

Zadanie „rozbudowa kompleksu utylizacji odpadów komunalnych w Żółwinie – Wypaleniskach”, jako inwestycja wieloletnia, realizowane jest etapami. Poniżej przedstawiono najważniejsze etapy realizacji inwestycji, źródła finansowania, w tym umowy pożyczki z Narodowym FOŚ i GW w Warszawie i Wojewódzkim FOŚ i GW w Toruniu i inne problemy związane z realizacją inwestycji.

Kontrolujący zwrócił przede wszystkim uwagę na **zadania inwestycyjne prowadzone jako ostatnie tj. budowę stacji segregacji i dostawę linii technologicznej oraz rekultywację starego wysypiska, których późny termin realizacji w konsekwencji uniemożliwił Miastu Bydgoszcz ubieganie się do Narodowego FOŚ i GW i Wojewódzkiego FOŚ i GW o umorzenie części pożyczek.**

1. Nadzór nad przebiegiem inwestycji.

Mając na uwadze fakt, iż I etap realizacji rozbudowy i modernizacji rozpoczął się w 1997 r. kontrolujący zwrócił się do Referatu Kadr Kancelarii Prezydenta z prośbą o wykaz osób pełniących od 01.01.1997 r. obowiązki dyrektora i zastępców dyrektora wydziałów merytorycznych sprawujących nadzór nad przebiegiem inwestycji, tj. dawnych wydziałów: Wydziału Inwestycyjnego

Podpisana z firmą „BUD-EKO” w dniu 07.08.1997 r. umowa o roboty budowlane [REDAKTOWANE] z terminem wykonania do 31.12.1999 r. jest cenowo tożsama ze złożoną ofertą ([REDAKTOWANE]).

Analizując ofertę wykonawcy stwierdzić należy, że umowa swoim zakresem obejmowała **wykonanie stacji segregacji**. Z kolei z postanowień specyfikacji istotnych warunków zamówienia (co jest tożsame z postanowieniami umowy z wykonawcą) wynika, że **linia technologiczna do segregacji odpadów nie była przedmiotem zamówienia**.

(Kopia umowy o roboty budowlane [REDAKTOWANE] z dnia 07.08.1997 r. wraz specyfikacją istotnych warunków zamówienia i wyciągiem oferty firmy „BUD-EKO” stanowi załącznik nr 11 akt kontroli).

Wskazana umowa o roboty budowlane była aneksowana dziewięciokrotnie.

Aneksy dotyczą głównie waloryzacji wynagrodzenia wykonawcy zgodnie z umową pierwotną. Ponadto aneksem nr 2/98 z dnia 17.06.1998 r. przesunięto termin wykonania nadpoziomego składowiska odpadów przemysłowych i budynku segregacji odpadów z roku 1998 na rok 1999 oraz włączono do zakresu robót w trybie zamówienia z wolnej ręki wykonanie kanalizacji deszczowej wraz z podczyszczalnią ścieków deszczowych i stawami do odparowania dla kompleksu utylizacji odpadów komunalnych za kwotę 1.923.771 zł netto. Następnie aneksem nr 8/99 z dnia 15.12.1999 r. przesunięto wykonanie budynku stacji segregacji odpadów komunalnych na rok 2000. Z kolei w ostatnim aneksie nr 9/2000 z dnia 28.02.2000 r. postanowiono, że *„pozostały zakres rzeczowo-finansowy tj. kwocie 2.163.693 zł w związku koniecznością przesunięcia terminu realizacji stacji segregacji odpadów komunalnych na dzień 30.06.2001r. zostanie odpowiednio zwaloryzowany w terminach odzwierciedlających faktyczne wykonanie.”*

(Kopie aneksów od nr 1 do nr 9 do umowy o roboty budowlane [REDAKTOWANE] z dnia 07.08.1997 r. stanowią załącznik nr 12 akt kontroli).

Z przekazanych przez Wydział Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji informacji i protokołów odbioru końcowego i przekazania do eksploatacji obiektów wynika, że termin wykonania umowy o roboty budowlane [REDAKTOWANE] z dnia 07.08.1997 r. tj. do dnia 31.12.1999 r. - poza wykonaniem budynku stacji segregacji odpadów - został przez wykonawcę dochowany.

(Kopie protokołów odbioru końcowego i przekazania do eksploatacji obiektów stanowią załącznik nr 13 akt kontroli).

Firma „BUD - EKO” wielokrotnie zwracała się do Urzędu Miasta z zapytaniem, kiedy może przystąpić do realizacji budynku stacji segregacji odpadów. Już w piśmie z dnia 05.01.1999 roku znak: TW-401/5/99 firma informowała o niemożności podjęcia prac z powodu braku projektu technicznego obiektu. W piśmie z dnia 06.10.1999 r. znak: TW-401/357/99 firma „BUD - EKO” ponownie wskazała, że nie otrzymała projektu zamiennego na budynek stacji segregacji odpadów pomimo ustaleń zawartych w aneksie [REDAKTOWANE] z dnia

17.06.1998 r., zgodnie z którymi termin przekazania tego projektu wyznaczony został na dzień 30.01.1999 r. Kwestia niemożności wykonania budynku stacji segregacji z powodu niedostarczenia dokumentacji zamiennej była poruszana również w skierowanym do Prezydenta Miasta Bydgoszczy R. [REDAKTOR] J. [REDAKTOR] piśmie z dnia 26.10.1999 r. znak: TW-401/379/99.

Problem „opóźnienia (bądź zaniechania) budowy linii wstępnej segregacji odpadów komunalnych” i „wyprzedzenia w budowie składowiska balastu” sygnalizowało również Ogólnokrajowe Przedsiębiorstwo Ekologiczno – Inżynieryjne „EKOBUD” Sp. z o.o., pełniące nadzór autorki nad realizacją zadania inwestycyjnego, w piśmie skierowanym do Urzędu Miasta Bydgoszczy z dnia 03.09.1999 r. Zdaniem firmy „EKOBUD” taka kolejność robót „sprawi, że składowisko balastu stanie się obiektem nieużytecznym, a cała masa odpadów zostanie zdeponowana w korpusie kopca bioenergetycznego (...) W takiej sytuacji zaprojektowany proces utylizacji odpadów zostanie poważnie zachwiany”.

(Kopia korespondencji Przedsiębiorstwa Budownictwa Ekologicznego „BUD-EKO” S.A. kierowana do Urzędu Miasta Bydgoszczy z dnia 05.01.1999 r., 06.10.1999 r. i 26.10.1999 r. oraz kopia pisma Ogólnokrajowego Przedsiębiorstwa Ekologiczno – Inżynieryjnego Sp. z o.o. z dnia 03.09.1999 r. stanowi załącznik nr 14 akt kontroli).

Pomimo zakresu określonego w umowie firma „BUD-EKO” nie została wykonawcą budynku stacji segregacji odpadów. Realizacja budynku stacji określona jako „obudowa” linii technologicznej stała się przedmiotem umowy zawartej w dniu 27.03.2002 r. z wyłonionym w drodze przetargu nieograniczonego Konsorcjum - dostawcą linii technologicznej, o czym szerzej będzie mowa w dalszej części sprawozdania.

B. Budowa podczyszczalni ścieków i odcieków należąca do zakresu zadania inwestycyjnego „rozbudowa i modernizacja kompleksu utylizacji odpadów komunalnych dla miasta Bydgoszczy w Żółwinie – Wypaleniskach” było przedmiotem umowy o roboty budowlane [REDAKTOR] z dnia 01.10.1999 r. Termin wykonania umowy ustalono na dzień 15.05.2000 r. Aneks [REDAKTOR] z dnia 10.05.2000 r. prolongowano termin wykonania zadania na dzień 15.07.2000 r. Z protokołu odbioru końcowego i przekazania do eksploatacji obiektu wynika, że termin ten został przez wykonawcę dochowany.

(Kopia umowy o roboty budowlane [REDAKTOR] z dnia 01.10.1999 r. wraz z aneksem [REDAKTOR] z dnia 10.05.2000 r. i protokołem odbioru końcowego i przekazania do eksploatacji obiektu z dnia 31.07.2000 r. stanowi załącznik nr 15 akt kontroli).

3. Kontrola RIO.

Postępowania o zamówienie publiczne w związku z zadaniem „rozbudowa kompleksu utylizacji odpadów komunalnych dla Miasta Bydgoszczy w Żółwinie

– Wypaleniskach” przeprowadzone w roku 1999 objęte zostały kontrolą kompleksową Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy.

Na str. 291 – 292 protokołu kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej znak: RIO/KF/105/2000 podpisanego w dniu 5 stycznia 2001 r. poddano analizie postępowanie o zamówienie publiczne na budowę podczyszczalni ścieków i odcieków o wartości szacunkowej zamówienia 1.233.705 zł. Do postępowania tego nie wniesiono uwag i zastrzeżeń.

Kontrolą objęto również zakupy sprzętu do obsługi naziemnego składowiska odpadów komunalnych dla kompleksu utylizacji odpadów w Żółwinie – Wypaleniskach dokonane w trybie zapytania o cenę (str. 298 - 302 i 305 - 307 protokołu RIO) :

- zakup kompaktora o wartości netto 1.057.000 zł,
- zakup pojazdu uniwersalnego o wartości netto 658.940 zł,
- zakup wózka widłowego o wartości netto 38.000 zł,
- zakup koparko - ładowarki o wartości netto 230.040 zł.

RIO oceniła, że wszystkie wyżej wymienione zakupy, za wyjątkiem zakupu wózka widłowego, zostały dokonane z naruszeniem przepisów ustawy o zamówieniach publicznych.

(Wyciąg z protokołu kontroli kompleksowej gospodarki finansowej za rok 1999 przeprowadzonej w gminie Bydgoszcz przez Regionalną Izbę Obrachunkową znak: RIO/KF/105/2000 stanowi załącznik nr 16 akt kontroli).

4. Stacja segregacji odpadów i linia technologiczna do segregacji.

Dostawa i montaż linii technologicznej i urządzeń do segregacji odpadów (samoistnie, bądź w wariancie z projektem budowlano – wykonawczym stacji segregacji odpadów komunalnych, czy też w wariancie z wykonaniem obudowy linii w zależności od podanego miejsca realizacji zamówienia) była przedmiotem 5 - ciu postępowań o zamówienie publiczne.

A. Przetarg dwustopniowy – pierwsze postępowanie.

Pismem z dnia 20.10.1998 r. oznaczonym: nr sprawy 75-III⁰/98, sporządzonym przez pracowników Wydziału Inwestycyjnego, złożono wniosek w sprawie wszczęcia postępowania o zamówienie publiczne w trybie przetargu dwustopniowego na budowę stacji segregacji odpadów komunalnych w Bydgoszczy z dostawą linii technologicznej do segregacji mechanicznej i szczegółowej (odpadów z selektywnej zbiórki) wraz z projektem budowlanym i wykonawczym hali na kompleksie utylizacji odpadów w Żółwinie – Wypaleniskach.

Wartość szacunkową zamówienia, jak wynika z wniosku, określono na podstawie informacji uzyskanych od wytwórcy urządzeń segregacyjnych – firmy „HORTSMANN” - Wągrowiec, natomiast odnośnie obiektu budowlanego – hali wartość szacunkowa została ustalona na podstawie oferty wykonawcy – „BUD – EKO” – Wolsztyn. Wartość szacunkowa określona na kwotę 5.278 tys. zł (w tym wartość linii segregacji w kwocie 2.736 tys. zł i wartość budynku hali

w kwocie 2.542 tys. zł) jest tożsama z kwotami podanymi w harmonogramie rzeczowo – finansowym stanowiącym załącznik do umowy pożyczki z Narodowego FOŚ i GW w Warszawie zawartej w czerwcu 1998 r. Umowa ta będzie omawiana w dalszej części sprawozdania.

W „Specyfikacji technicznej” stanowiącej załącznik nr 1 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia w danych wyjściowych do przygotowania oferty zawarto informację, iż *„roczna ilość przyjmowanych odpadów na istniejące składowisko w roku 1997 wynosiła ok. 140 tys. ton/rok”*.

Z uwagi na wartość szacunkową przedmiotowego zamówienia przekraczającą 200.000 ECU, pismem z dnia 06.11.1998 r. podpisanym przez Wiceprezydenta Miasta B. [REDAKTOWANE] B. [REDAKTOWANE] zwrócono się do Prezesa UZP o zatwierdzenie trybu przetargu dwustopniowego. Decyzją z dnia 16.11.1998 r. Nr ZT/11543/98 Prezes UZP zatwierdził tryb przetargu dwustopniowego.

Ogłoszenie o przetargu dwustopniowym ukazało w Biuletynie Zamówień Publicznych Nr 199 z dnia 20.11.1998 r. pod poz. 48812. Przedmiot zamówienia określono jako *„dostawę linii technologicznej segregacji odpadów komunalnych wraz z dostarczeniem projektu budowlanego hali oraz dokumentacji technicznej wyposażenia hali”*. Termin do złożenia oferty wstępnej ustalono na dzień 11.01.1999 r. Pismem z dnia 27.01.1999 r. L.dz. 10/02/1999 podpisanym przez Wiceprezydenta Miasta B. [REDAKTOWANE] B. [REDAKTOWANE] poinformowano oferentów o unieważnieniu postępowania. W uzasadnieniu podano, iż *„Zamawiający rezygnuje z przedmiotowego postępowania, bowiem ustała potrzeba realizacji tego rodzaju przedsięwzięcia. Stąd też niecelowym staje się dalsze prowadzenie postępowania o jego udzielenie i tym samym otwarcie ofert wstępnych, które zostaną zwrócone w stanie nienaruszonym”*. Pismo to zostało przekazane oferentom, którzy złożyli oferty wstępne, tj. - zgodnie z rozdzielnikiem – firmie „SUTCO – POLEN” z siedzibą w Sosnowcu, Biuru Usług Inżynierskich „SPAKO” S.C. z siedzibą w Koszalinie, firmie „HORTSMAN – BUIITE” Sp. z o.o. z siedzibą w Wągrowcu, PZBM „MAKRUM” S.A. z siedzibą w Bydgoszczy.

Ogłoszenie o wyniku postępowania ukazało się w BZP Nr 24 z dnia 09.03.1998 r. pod poz. 7828 ze wskazaniem: *„postępowanie unieważniono z powodu wystąpienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że realizacja zamówienia nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć”*. (Kopie: wniosku w sprawie wszczęcia postępowania o zamówienie publiczne z dnia 20.10.1998 r. wraz ze „Specyfikacją techniczną”, wniosku o zatwierdzenie trybu przetargu dwustopniowego wraz z decyzją zatwierdzającą wydaną przez Prezesa UZP, ogłoszeń zamieszczonych w BZP i pisma Wiceprezydenta B. B. [REDAKTOWANE] z dnia 27.01.1999 r. stanowią załącznik nr 17 akt kontroli).

B. Przetarg nieograniczony – drugie postępowanie.

Dostawa i montaż linii technologicznej i urządzeń wraz z projektem budowlano - wykonawczym stacji segregacji odpadów komunalnych m. Bydgoszczy na kompleksie utylizacji w Żółwinie – Wypaleniskach była przedmiotem

zamówienia w przetargu nieograniczonym ogłoszonym w BZP Nr 34 z dnia 23.03.2000 r. poz. 12437 przetargu nieograniczonego. Z protokołu postępowania (druk ZP-1) sporządzonym w dniu 11.05.2000 r. wynika, że w postępowaniu zostały złożone dwie oferty nie spełniające wymaganych warunków. Z ogłoszenia o wyniku postępowania zamieszczonym w BZP Nr 69 z dnia 06.06.2000 r. poz. 26155 wynika, że cena najtańszej oferty wyniosła [REDAKTOWANE] najdroższej natomiast [REDAKTOWANE]. Postępowanie zostało unieważnione „z powodu złożenia mniej niż dwóch ofert nie podlegających odrzuceniu”.

Udostępniona kontrolującemu przez Wydział Zamówień Publicznych (poprzednio właściwy w sprawach zamówień publicznych był Wydział Administracyjny) niepełna dokumentacja postępowania nie pozwala na weryfikację tego postępowania.

(Kopie ogłoszeń zamieszczonych w BZP oraz protokołu postępowania – druku ZP-1 stanowią załącznik nr 18 akt kontroli).

C. Negocjacje z zachowaniem konkurencji – trzecie postępowanie.

W Biuletynie Zamówień Publicznych Nr 109 z dnia 12.07.2001 r. poz. 41263 ukazała się informacja o rozpoczęciu postępowania w trybie negocjacji z zachowaniem konkurencji „na dostawę i montaż linii technologicznej i urządzeń wraz z odpowiednią dla tego rodzaju dostawy dokumentacją techniczną dla stacji segregacji odpadów komunalnych m. Bydgoszczy zlokalizowanej przy ul. Inwalidów w Bydgoszczy” (tj. na terenie nieruchomości należącej wówczas do firmy [REDAKTOWANE] - przypis kontrolującego).

Przed wszczęciem postępowania w trybie negocjacji z zachowaniem konkurencji - z uwagi na wartość szacunkową zamówienia przekraczającą 200.000 EURO - Wiceprezydent B [REDAKTOWANE] B [REDAKTOWANE] pismem z dnia 06.11.2000 r. zwrócił się do Prezesa UZP z wnioskiem o zatwierdzenie trybu negocjacji z zachowaniem konkurencji, podając lokalizację stacji segregacji w Żółwinie – Wypaleniskach. Wartość szacunkową zamówienia – w oparciu o ceny ofert złożone w uprzednio unieważnionym przetargu nieograniczonym - ustalono na kwotę 5.000.000 zł netto. Decyzja Prezesa UZP Nr ZT/13670/00 zatwierdzająca tryb zamówienia publicznego negocjacji z zachowaniem konkurencji wskazująca lokalizację stacji segregacji – zgodnie z wnioskiem – w kompleksie utylizacji w Żółwinie – Wypaleniskach została wydana w dniu 17.11.2000 r.

Pismem z dnia 08.01.2001 r. Wiceprezydent Miasta B [REDAKTOWANE] B [REDAKTOWANE] zwrócił się do Prezesa UZP o zmianę decyzji, wskazując lokalizację dostawy i montażu linii technologicznej i urządzeń w Bydgoszczy przy ul. Inwalidów. W dniu 30.01.2001 r. Prezes UZP wydał decyzję Nr ZT/997/01, uwzględniając zmianę lokalizacji stacji segregacji.

W konsekwencji przedstawionych powyżej działań Dyrektor Wydziału Inwestycji Komunalnych i Mieszkalnictwa – J [REDAKTOWANE] W [REDAKTOWANE] pismem z dnia 22.06.2001 r. znak: IKM/222/1/1155/2001 przekazała do Wydziału

Administracyjnego druk zaproszenia do udziału w postępowaniu na dostawę i montaż linii technologicznej i urządzeń wraz z odpowiednią dla tego rodzaju dostawy dokumentacją techniczną tj. dla stacji segregacji odpadów komunalnych miasta Bydgoszczy zlokalizowanej przy ul. Inwalidów w Bydgoszczy prowadzonego w trybie negocjacji z zachowaniem konkurencji. W przedmiotowym piśmie Dyrektor Wydziału podkreśliła, że działa „na polecenie Wiceprezydenta B. [REDAKTOWANE] B. [REDAKTOWANE]”, wskazując jednocześnie, że zmiana przedmiotowego zamówienia nie została formalnie dokonana „uchwałą Rady Miasta Bydgoszczy, uchwałą Zarządu Miasta Bydgoszczy”, jak również „nie został zawiązany podmiot w formie kapitałowej spółki prawa handlowego, do której Miasto Bydgoszcz w zamian za udziały/akcje aportem miałoby wnieść linię technologiczną stanowiącą wyposażenie stacji segregacji odpadów komunalnych.”

Przedmiotowe postępowanie zostało unieważnione. Jak wynika z pisma z dnia 20.07.2001 r. IKM/I/I0/1/1362/2001 skierowanego przez Dyrektora Wydziału Inwestycji Komunalnych i Mieszkalnictwa – J. [REDAKTOWANE] W. [REDAKTOWANE] do Wydziału Administracyjnego z prośbą o podjęcie czynności zmierzających do unieważnienia negocjacji z zachowaniem konkurencji, w dniu 20.07.2001 r. Zarząd Miasta Bydgoszczy podjął jednoznaczną uchwałę w sprawie lokalizacji stacji segregacji odpadów na terenie kompleksu utylizacji odpadów komunalnych w Żółwinie – Wypaleniskach.

Pismami z dnia 25.07.2001 r. Wydział Administracyjny Urzędu Miasta Bydgoszczy poinformował następujące firmy: „MAKRUM” S.A. w Bydgoszczy, PPM „PROMONT” w Bydgoszczy, PBE „BUD-EKO” w Wolsztynie, „HORTSMANN” Sp. z o.o. w Wągrowcu o unieważnieniu postępowania na podstawie art. 27b ust. 1 pkt 3 ustawy o zamówieniach publicznych. Art. 27b ust. 1 pkt 3 ustawy o zamówieniach publicznych stanowił, że postępowanie o zamówienie publiczne unieważnia się w przypadku, gdy „wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że prowadzenie postępowania lub realizacja zamówienia nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć.” Ogłoszenie o wyniku postępowania zamieszczone zostało w BZP Nr 130 z dnia 10.08.2001 r. poz. 49110.

(Kopie: decyzji Prezesa UZP z dnia 17.11.2000 r. i 30.01.2001 r. wraz z wnioskami, informacji o rozpoczęciu i ogłoszenia o wyniku postępowania zamieszczonych w BZP, pism Wydziału Inwestycji Komunalnych i Mieszkalnictwa kierowanych do Wydziału Administracyjnego z dnia 22.06.2001 r. i 20.07.2001 r. oraz pism z dnia 25.07.2001 r. informujących potencjalnych oferentów o unieważnieniu postępowania stanowią załącznik nr 19 akt kontroli).

D. Przetarg nieograniczony – czwarte postępowanie.

„Dostawa i montaż linii technologicznej i urządzeń stanowiących wyposażenie stacji segregacji odpadów komunalnych Miasta Bydgoszczy (o wydajności 60.000 Mg/rok) na kompleksie utylizacji w Żółwinie – Wypaleniskach (wraz z dokumentacją techniczną i wykonaniem jej obudowy)” była przedmiotem

zamówienia przetargu nieograniczonego ogłoszonego w BZP Nr 130 z dnia 10.08.2001 r. poz. 49019. Wartość szacunkową przedmiotu zamówienia, jak wynika z protokołu postępowania – druku ZP-1, określono na kwotę 10.000.000 zł. Do przetargu przystąpiło pięciu oferentów. Żadna ze złożonych ofert nie spełniła wszystkich wymogów określonych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Postępowanie zostało unieważnione. Z druku ZP-1 wynika, że otwarcie ofert nastąpiło w dniu 08.10.2001 r., a prace komisji przetargowej zakończyły się w dniu 16.10.2001 r. (Kopie ogłoszenia w BZP, protokołu postępowania – druku - ZP-1 wraz z załącznikami stanowią załącznik nr 20 akt kontroli)

E. Przetarg nieograniczony – piąte postępowanie.

Ponowne ogłoszenie o przetargu nieograniczonym na „dostawę i montaż linii technologicznej, urządzeń i maszyn stanowiących wyposażenie stacji segregacji odpadów komunalnych m. Bydgoszczy (o wydajności 60.000 Mg/rok) na kompleksie utylizacji w Żółwinie – Wypaleniskach (wraz z dokumentacją techniczną i wykonaniem obudowy linii)” o wartości szacunkowej 10.000.000 zł zostało zamieszczone w BZP Nr 204 z dnia 06.12.2001 r. poz. 75968.

W specyfikacji istotnych warunków zamówienia (pkt 1.2.17) sprecyzowano, że wydajność stacji segregacji 60.000 Mg/rok ma być osiągnięta w ciągu jednej 8 – godzinnej zmiany roboczej.

Jak wynika z protokołu postępowania (druk ZP-1) do przetargu przystąpiło trzech oferentów. Jedna oferta została odrzucona, jako nie spełniająca wymogów specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Wybrano ofertę najkorzystniejszą (zarazem z najniższą ceną [REDAKTOWANO]) złożoną przez Konsorcjum w składzie: ECOSERVICE Sp. z o.o. z siedzibą w Zielonej Górze, Pracownia Badawczo Projektowa „EKOSYSTEM” Sp. z o.o. z siedzibą w Zielonej Górze, „HORTSMANN” Budowa Urządzeń i Technika Ekologiczna Sp. z o.o. z siedzibą w Wągrowcu.

Umowę [REDAKTOWANO] z wybranym oferentem podpisano w dniu 27.03.2002 r. Miasto Bydgoszcz reprezentowali Wiceprezydent Miasta B [REDAKTOWANO] B [REDAKTOWANO] i Członek Zarządu J [REDAKTOWANO] B [REDAKTOWANO]. Na cenę umowy, która jest tożsama z ceną oferty, składają się następujące składniki: wartość wykonania dokumentacji technicznej wyposażenia inwestycji i projektów budowlano – wykonawczych obudowy stacji segregacji - [REDAKTOWANO], wartość robót budowlano – montażowych - [REDAKTOWANO], wartość dostawy i montażu linii technologicznej urządzeń i maszyn - [REDAKTOWANO]. Określono, że wykonanie przedmiotu umowy nastąpi w terminie 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy.

Do wskazanej umowy w dniu 27.03.2003 r. został zawarty Aneks nr 1/03, w którym prolongowano termin wykonania przedmiotu umowy tj. 15 miesięcy od dnia zawarcia umowy podstawowej, zastrzegając przy tym szczegółowe terminy dla określonych czynności odbiorowych, tj. do 20.06.2003 r. odbiór rzeczowy, do 29.08.2003 r. rozruch, do 15.09.2003 r. eksploatacja wstępna.

Konieczność zmiany terminu uzasadniono w załączonym do aneksu „Protokole konieczności”.

W dniu 7 maja 2003 r. pomiędzy Miastem Bydgoszcz jako obdarowanym a Sp. z o.o. „ECOSERVICE” jako darczyńcą została zawarta umowa darowizny, w wyniku której na konto Miasta Bydgoszcz wpłynęła kwota [REDAKCYJNA] z przeznaczeniem na cele publiczne wymienione w umowie.

(Kopie ogłoszenia w BZP, specyfikacji istotnych warunków zamówienia, protokołu postępowania – druk ZP-1 wraz z załącznikami, umowy [REDAKCYJNA] z dnia 27.03.2002 r., aneksu nr 1/03 z dnia 27.03.2003 r., umowy darowizny z dnia 07.05.2003 r. stanowią załącznik nr 21 akt kontroli).

Przedmiotowe zamówienie publiczne na wykonanie zadania „Dostawa i montaż linii technologicznej, urządzeń i maszyn stanowiących wyposażenie stacji segregacji odpadów komunalnych m. Bydgoszczy (o wydajności 60.000 Mg/rok) na kompleksie utylizacji w Żółwinie – Wypaleniskach (wraz z dokumentacją techniczną i wykonaniem obudowy linii)” było objęte kontrolą Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Bydgoszczy przeprowadzonej w Urzędzie Miasta Bydgoszczy w okresie od dnia 15.05.2003 r. do dnia 08.07.2003 r. w zakresie prawidłowości obrotu składnikami mienia komunalnego i wydatkowania środków publicznych na ich nabywanie w mieście Bydgoszczy w latach 2001 – 2002. Jak wynika ze stron 120-131 protokołu NIK podpisanego przez Prezydenta Miasta Bydgoszczy w dniu 09.07.2003 r. analizie zostały poddane: przebieg postępowania o zamówienie publiczne, umowa [REDAKCYJNA] z dnia 27.03.2002 r. i aneks nr 1/03 do umowy zawarty w dniu 27.03.2003 r.

W skierowanym do Prezydenta Miasta Bydgoszczy wystąpieniu pokontrolnym zawartym w piśmie z dnia 19.08.2003 r. znak: LBY-41001-1/03 P/03/134 pozytywnie oceniono działalność Urzędu Miasta Bydgoszczy w zakresie udzielania zamówień publicznych za wyjątkiem postępowania o zamówienie publiczne na realizację zadania pn. „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlano – adaptacyjno – modernizacyjnych w budynku zlokalizowanym przy ul. J. K. [REDAKCYJNA]” (str. 5-7 wystąpienia pokontrolnego).

(Wyciąg z protokołu kontroli NIK oraz wyciąg z wystąpienia pokontrolnego z dnia 19.08.2003 r. LBY-41001-1/03 P/03/134 stanowią załącznik nr 22 akt kontroli).

Pismem z dnia 02.07.2003 r. KP-I.-0114-1/2/8/03 Rada Miasta Bydgoszczy zleciła Komisji Rewizyjnej zbadanie umowy darowizny zawartej z „ECOSERVICE” Sp. z o.o. w dniu 07.05.2003 r. i okoliczności podpisania aneksu nr 1/03 z dnia 27.03.2003 r. Stanowisko Komisji Rewizyjnej w przedmiotowej sprawie zostało przedstawione w piśmie z dnia 16.12.2003 r. KP-I-0065-XIII-7/03, w którym stwierdzono, że „zawarcie aneksu nie narusza zasad ustawy o zamówieniach publicznych” oraz, że „osoby prowadzące negocjacje w imieniu Prezydenta Miasta, nie w pełni wykorzystały w czasie

negocjacji okoliczności sprawy, co miało niewątpliwy wpływ na zbyt niską kwotę darowizny”.

(Kopie pisma Przewodniczącego Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 02.07.2003 r. KP.I.0114-1/2/8/03 oraz stanowisko Komisji Rewizyjnej zawarte w piśmie z dnia 16.12.2003 r. KP-I-0065-XIII-7/03 stanowią załącznik nr 23 akt kontroli)

Uwzględniając powyższe ustalenia stwierdzić należy, że unieważnienie dwóch postępowań o zamówienia z powołaniem art. 27b ust. 1 pkt 3 ustawy o zamówieniach publicznych nakazującego zamawiającemu unieważnić postępowanie o zamówienie publiczne w przypadku, gdy „*wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że prowadzenie postępowania lub realizacja zamówienia nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć*” było niezasadne. Trudno bowiem nazwać „istotną okolicznością” niezdecydowanie towarzyszące określeniu lokalizacji stacji segregacji odpadów. Poza tym brak jednoznacznej decyzji co do lokalizacji stacji nie powodował rezygnacji z realizacji zadania inwestycyjnego. Ostatecznie zadanie to zostało zrealizowane, jak pierwotnie zakładano, na terenie kompleksu utylizacji odpadów w Żółwinie - Wypaleniskach, jednak stało się to dopiero w roku 2003. W tym miejscu warto przypomnieć, że pierwszy przetarg dwustopniowy został przez Zamawiającego niezasadnie unieważniony już w styczniu 1999 roku. Istnieje zatem wysokie prawdopodobieństwo, że stacja segregacji odpadów powstałaby znacznie wcześniej.

Z uwagi na znaczne rozbieżności pomiędzy wartością szacunkową przedmiotu zamówienia określoną na potrzeby pierwszego postępowania o zamówienie publiczne - przetargu dwustopniowego ogłoszonego w listopadzie 1998 roku - na kwotę 5.278 tys. zł (w tym wartość linii segregacji w kwocie 2.736 tys. zł i wartość budynku hali w kwocie 2.542 tys. zł) a realną ceną tj. 9.572.137 zł brutto zapłaconą za wykonanie przedmiotu zamówienia, tożsamą z ofertą najkorzystniejszą złożoną przez Konsorcjum w składzie: ECOSERVICE Sp. z o.o., Pracownie Badawczo Projektowe „EKOSYSTEM” Sp. z o.o., „HORTSMANN” Budowa Urządzeń i Technika Ekologiczna Sp. z o.o. w piątym postępowaniu - przetargu nieograniczonym ogłoszonym w grudniu 2001 r., zwrócono się do Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji o wyjaśnienie tego stanu rzeczy.

Jak wskazano wyżej w pkt A, wartość szacunkową zamówienia na potrzeby przetargu dwustopniowego, określono na podstawie informacji uzyskanych od wytwórcy urządzeń segregacyjnych - firmy „HORTSMANN” - Wągrowiec, natomiast odnośnie obiektu budowlanego - hali wartość szacunkowa została ustalona na podstawie oferty wykonawcy - „BUD - EKO” - Wolsztyn.

Wobec powyższego zobowiązano Wydział do przekazania informacji, które stanowiły podstawę obliczenia wartości linii segregacji w roku 1998 r., jak również o porównanie parametrów technicznych i cen cząstkowych linii segregacji z informacją firmy „HORTSMANN” i linii technologicznej urządzeń

i maszyn stanowiących wyposażenie stacji segregacji z oferty Konsorcjum wybranej w wyniku przeprowadzonego przetargu nieograniczonego.

Z odpowiedzi Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji zawartej w piśmie z dnia 08.03.2004 r. znak: WRI.IV.6.0730-3/04 wynika, że kwota szacunkowa linii segregacji w wysokości 2.736 tys. zł została przyjęta w oparciu o ofertę firmy „HORTSMANN” z 1997 r. w wysokości 800.000 DM netto i po uwzględnieniu podatku VAT w wysokości 22% oraz wzrostu kursu DM spowodowanego inflacją.

Odnosnie linii technologicznej do segregacji odpadów zrealizowanej przez Konsorcjum wyjaśniono, że koszt tej linii wyniósł 5.100.930 zł, przy czym „w ramach kontraktu linii występują maszyny i urządzenia, które nie występowały w ofercie z 1997 r.”, tj. rozrywarka worków, segregacja wstępna, przenośniki frakcji drobnej, separator metali nieżelaznych z układem przenośników, prasa belująca z układem przenośników o łącznej wartości 2.438.094 zł. Stwierdzono, że porównywalny z ofertą z 1997 r. zakres dostarczonych maszyn i urządzeń linii technologicznej zamknął się kwotą 2.662.836 zł (stanowiącą różnicę kwot 5.100.930 zł i 2.438.094 zł).

Poinformowano również, że w ramach pozostałej kwoty, stanowiącej różnicę ogólnej kwoty kontraktu i kosztu linii technologicznej, w wysokości 4.471.207 zł zrealizowano - poza obiektem hali technologicznej segregacji odpadów - budynek administracyjno - socjalny, magazyn surowców wtórnych, kontenerową stację paliw, sieci wod.-kan., zasilanie energetyczne z modernizacją stacji transformatorowej, drogi i chodniki oraz place manewrowe, oświetlenie terenu, zieleń - trawniki, dokumentację projektową.

Z powyższych wyjaśnień wynika zatem, że zakres przedmiotu zamówienia określony w roku 2001 był szerszy w porównaniu z założeniami przyjętymi w roku 1998, co w konsekwencji miało wpływ na wskazane rozbieżności kwot. (Pismo Wydziału Rozwoju Gospodarczego z dnia 08.03.2004 r. znak: WRI.IV.6.0730-3/04 stanowi załącznik nr 24 akt kontroli).

5. Rekultywacja starego wysypiska.

Z wyjaśnień złożonych w dniu 16.03.2004 r. przez D [REDAKTOWANE] i S [REDAKTOWANE] - inspektora zatrudnionego w Referacie Przygotowania, Realizacji i Rozliczeń Inwestycji Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji wynika, że „rekultywacja starego wysypiska” jako element zadania inwestycyjnego „rozbudowa i modernizacja kompleksu utylizacji odpadów dla miasta Bydgoszczy w Żółwinie - Wypaleniskach” jest ujęta jako zadanie do wykonania w umowie pożyczki zawartej z Narodowym FOŚ i GW w dniu 10 czerwca 1998 r. Pierwotnie wartość tego zadania określono na kwotę 1.362 tys. zł a termin realizacji określono na okres od 01.01.2000 r. do 30.06.2000 r. Aneks nr 1/60 z dnia 20.06.2000 r. przesunięto termin realizacji zadania na okres od 01.07.2000 r. do 31.12.2001 r. Z kolei w aneksie nr 2/175 z dnia

26.08.2002 r. podwyższono wartość zadania do 10.000 tys. zł i przesunięto termin realizacji zadania na okres od 01.07.2003 r. do 31.12.2004 r.

Zdaniem inspektora S ██████████ „rekultywacja starego wysypiska” nie została wykonana w terminie pierwotnie założonym, ponieważ „chłonność tego składowiska określona dopuszczalną rzędną składowania odpadów nie została uzyskana, co pozwalało na dalszą eksploatację wysypiska. Zakładana – dopuszczalna rzędna została osiągnięta na przełomie lat 2001/2002. Od tego momentu na składowisku rozpoczęło się deponowanie odpadów związane z kształtowaniem wierzchołku kopca odpadami zgodnie z opracowanym projektem rekultywacji składowiska autorstwa firmy „CONECO – BUD” Sp. z o.o. z siedzibą w Rumii z XI/2000 oraz zgodnie z decyzją Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 11.09.2001r. PAB-II-7353-Dz/3647/4601/8275/10796/2001 zezwalającej na wykonanie robót budowlanych dotyczących rekultywacji”. Inspektor S ██████████ odnośnie zakresu i zaawansowania realizacji zadania „rekultywacji starego wysypiska” wyjaśnił, że „pod koniec 2003 r. został przeprowadzony przetarg na wydzierżawienie obiektów małej elektrowni związanych z gospodarczym wykorzystaniem gazu wysypiskowego, powstającego na starym wysypisku. Jednym z elementów zawartej umowy dzierżawy z wyłonionym oferentem – firmą „ENER-G Polska” Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie jest wykonanie – w oparciu o posiadany przez Urząd Miasta projekt rekultywacji – nowych i modernizacja starych sieci punktów ujmowania biogazu z wysypiska wraz z instalacją przesyłową, co zgodnie z przewidywaniami nastąpi do 30.06.2004 r. Po realizacji tego zakresu będzie można przystąpić do kontynuacji prac objętych projektem rekultywacji tj. ułożenie folii zgrzewalnej PEHD w obustronnym okryciu z geowłókniny (co ma zabezpieczyć przed infiltracją wód opadowych w głąb korpusu składowiska, jak i przed wydostawaniem się w sposób niekontrolowany gazów pochodzących z procesu fermentacji odpadów), wykonanie warstwy drenażowej z gruntów sypkich wraz z instalacją drenażową do ujmowania wód opadowych, ułożenie gruntu inertnego – podglebia, ułożenie gleby urodzajnej i obsianie traw”. W kwestii wzrostu kosztów zadania składający wyjaśnienia stwierdził, że „na podstawie projektu rekultywacji składowiska firmy „CONECO-BUD” Sp. z o.o. opracowany został kosztorys inwestorski na ogólną kwotę 10.880 tys. zł. Znalazło to odzwierciedlenie w harmonogramie rzeczowo – finansowym załączonym do aneksu nr 2/175 do umowy pożyczki zawartej z Narodowym FOŚ i GW. Przyjęta początkowo wartość rekultywacji starego wysypiska w kwocie 1.362 tys. zł nie obejmowała wszystkich określonych w sporządzonym projekcie rekultywacji zakresów prac. Określona w roku 1998 wartość szacunkowa ograniczała się do zamknięcia czaszy składowiska warstwą gruntu.” W wyjaśnieniach inspektor S ██████████ zwrócił uwagę na brak środków finansowych zabezpieczonych na realizację „rekultywacji starego wysypiska”: „Przewidziany do realizacji przez firmę „ENER-G Polska” Sp. z o.o. zakres prac w ramach wspomnianej wyżej umowy dzierżawy oscyluje wokół kwoty 3.000 tys. zł i koszty te ponosi firma „ENER-G Polska” Sp. z o.o. Pozostałe koszty związane z wykonaniem rekultywacji w pełnym zakresie zgodnie

z projektem wynoszą około 7.880 tys. zł. Na dzień dzisiejszy zarówno w planie wieloletnim jak i w planie inwestycyjnym na rok 2004 nie są zabezpieczone środki finansowe umożliwiające realizację tego elementu zadania, co uniemożliwia przeprowadzenie postępowania przetargowego."

Z wyjaśnień wynika, że w związku z rekultywacją wystąpiono do Wojewódzkiego FOŚ i GW z wnioskiem o udzielenie pożyczki w wysokości 5.000 tys. zł. W dniu 12.12.2003 r. została wydana przez Wojewódzki FOŚ i GW promesa wstępnie zabezpieczająca pożyczkę w kwocie 5.000 tys. zł na zadanie pn. „zintegrowany system gospodarki odpadami komunalnymi i osadami ściekowymi na terenie Miasta Bydgoszcz – 1 etap – rekultywacja i adaptacja składowiska odpadów komunalnych w Żółwinie – Wypaleniskach na stanowisko uprawnych roślin energetycznych."

Odmienną opinię na temat przyczyn niezrealizowania „rekultywacji starego wysypiska” w terminie pierwotnie przewidzianym w umowie pożyczki zawartej z Narodowym FOŚ i GW przedstawił inspektor T. G. zatrudniony w Referacie Gospodarki Odpadami i Prewencji Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska. Zdaniem inspektora Gulczewskiego opóźnienie w realizacji „rekultywacji starego wysypiska” spowodowane zostało niezrealizowaniem w terminie stacji segregacji odpadów: „Zakładając, że stacja segregacji odpadów byłaby zrealizowana w tym samym czasie co pozostałe obiekty kompleksu tj. do połowy 2000 r. posegregowane odpady byłyby deponowane w kopcu BIO-EN-ER i na składowisku Balastu. Odpadami balastowymi zostałoby dopełnione wysypisko do pierwotnie zakładanej wysokości. Wysoce prawdopodobnym jest, że maksymalna wysokość wysypiska nie byłaby zwiększana. Prace związane z rekultywacją (...) rozpoczęte byłyby zaraz po uzyskaniu pełnej wydajności sortowni”. Z notatki służbowej sporządzonej przez inspektora G. wynika, że w związku z brakiem stacji segregacji odpadów, eksploatację kopca BIO-EN-ER i składowiska Balastu do roku 2003 nie było praktycznie możliwe. Konsekwencją takiej sytuacji było „prawie 100% wypełnienie się wysypiska”, a co za tym idzie „opracowanie projektu rekultywacji, który założył podniesienie maksymalnej wysokości do 18,7 m nad poziom terenu. Inspektor G. wyjaśnia, że „uzyskano w ten sposób dodatkową wolną objętość i czas na wybudowanie SSO”, tj. stacji segregacji odpadów. Do sporządzonej notatki służbowej załączona została kopia pisma z dnia 28.03.2001 r. skierowanego do Wiceprezydenta B. B. przez ówczesną Dyrektorkę Wydziału Inwestycji Komunalnych i Mieszkalnictwa - J. W. W piśmie tym Dyrektorka Wydziału wskazuje, że z uwagi na niemożność eksploatacji nowych kwater składowania odpadów spowodowaną brakiem sortowni odpadów „wystąpiła konieczność przedłużenia eksploatacji funkcjonującego obecnie składowiska, dla którego aktualnie obowiązująca górna rzędna deponowania odpadów wynosi 84,20 m.n.p.m. i którego koniec eksploatacji jest obliczony na połowę bieżącego roku”. Z dalszej części pisma wynika, że w wyniku starań Wydziału zostało wszczęte postępowanie o zamówienie publiczne na

opracowanie projektu rekultywacji. Efekt w formie projektu Wydział otrzymał w dniu 19.03.2001 r. Dyrektor W [REDAKTOR] informuje, że „projekt rekultywacji obejmuje swym zakresem nie tylko roboty bezpośrednio związane z „zamknięciem” czaszy, ale również zakłada podniesienie rzędnej wynoszącej 90,00 m.n.p.m. zamykającej kopiec po wykonaniu warstw rekultywacji. Umożliwi to przedłużenie eksploatacji składowiska do końca bieżącego roku”.

Z dokumentacji przekazanej przez inspektora S [REDAKTOR] wynika, że już w koncepcji rekultywacji wysypiska dla Miasta Bydgoszczy w Żółwinie – Wypaleniskach opracowanej we wrześniu 1999 roku przez Zakład Projektowo – Badawczy GEO - EKOL - BUD z Poznania wskazano, że „istnieje możliwość podniesienia o dalsze dwa metry tj. do rzędnej 90,0 m npm kopuły wierzchowiny”. Koncepcja rekultywacji została pozytywnie zaopiniowana przez Wydział Ochrony Środowiska Kujawsko - Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy (pismo z dnia 26.10.1999 r. znak: OS.IV. 7624 – 242/99) oraz przez Kujawsko - Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy (pismo z dnia 29.10.1999 r. znak: WSSE.NZ-442-B-109/S-19-7943/99).

Projekt rekultywacji, o którym mowa w piśmie Dyrektor W [REDAKTOR], autorstwa firmy „CONECO - BUD” Sp. z o.o. z siedzibą w Rumii oparty został m.in. o powołaną koncepcję. Z projektu tego jednoznacznie wynika, że „docelową maksymalną rzędną zreultywowanego składowiska określono na poziomie +90,0 m n.p.m.”

Decyzja Prezydenta Miasta Bydgoszczy znak: PAB-II-7353-DZ/3647/4601/8275/10796/2001 udzielająca pozwolenia na wykonanie robót budowlanych dotyczących rekultywacji zgodnie z projektem opracowanym przez „CONECO BUD” Sp. z o.o. z siedzibą w Rumii została wydana w dniu 11.09.2001 r.

Z powołanych powyżej dokumentów wynika zatem, że już koncepcja rekultywacji wysypiska z września 1999 r., tj. zanim pojawiły się problemy związane z brakiem miejsca do składowania odpadów, przewidywała podniesienie rzędnej do 90 m npm. W związku z tym opinię inspektora G [REDAKTOR] uznającą, że podniesienie rzędnej starego wysypiska w celu przedłużenia jego żywotności było wyłącznie spowodowane brakiem stacji segregacji a co za tym idzie niemożnością eksploatacji nowych obiektów tj. kopca BIO-EN-ER i składowiska Balastu należy potraktować - zdaniem kontrolującego - za dyskusyjną.

Założmy, że realizacja budynku stacji segregacji odpadów wraz z linią technologiczną do segregacji nastąpiła w terminie określonym w umowie pożyczki z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie lub w aneksie nr 1/60 z dnia 20.06.2000 r. do umowy pożyczki, czyli odpowiednio do 31.07.2000 r. lub do II kwartału 2001 r. Teoretycznie możnaby wówczas przystąpić do wykonania zadania „rekultywacji starego

wysypiska". Wykonanie tego zadania w terminie wyznaczonym przez Narodowy FOŚ i GW do dnia 31.12.2001 r., umożliwiłoby ubieganie się przez Miasto Bydgoszcz o umorzenie części pożyczki np. do 15% kwoty pożyczki, czyli do kwoty 2.400 tys. zł, zakładając, że decyzja Narodowego FOŚ i GW o umorzeniu zapadłaby w roku 2002. Termin ten jednak nie mógł być dochowany, gdyż - jak wynika z cytowanych wyżej wyjaśnień inspektora Szczerbiaka - dopuszczalna pierwotnie zakładana rzędna starego składowiska, do której deponowano odpady została osiągnięta na przełomie 2001/2002 roku, a zatem dopiero od tego momentu możliwe byłoby rozpoczęcie zadania rekultywacji. Określany przez pracowników Wydziału Rozwoju Gospodarczego możliwy termin realizacji zadania rekultywacji na 12 miesięcy upłynąłby zatem na przełomie 2002/2003 roku. Zgodnie z umową pożyczki z Narodowym FOŚ i GW i aneksem nr 1/60 w roku 2003 Miasto Bydgoszcz zobowiązane było do spłacenia jednej i ostatniej raty w wysokości 1.700 tys. zł z terminem płatności do 31.03.2003 r. W przypadku zatem uzyskania zgody Narodowego FOŚ i GW na prolongatę terminu wykonania „rekultywacji starego wysypiska”, możliwe byłoby ubieganie się o umorzenie części udzielonej pożyczki maksymalnie do wysokości niespłaconej raty, zgodnie z obowiązującymi w roku 2003 „Zasadami udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”.

Zdaniem kontrolującego w przypadku terminowej realizacji stacji segregacji Miasto Bydgoszcz z pewnością miałoby większe możliwości renegotjacji umowy pożyczki z Narodowym FOŚ i GW mających na celu wyłączenie „rekultywacji starego wysypiska”, bądź prolongatę terminu wykonania tego zadania w sposób umożliwiający ubieganie się o umorzenie części pożyczki. Należy przy tym zaznaczyć, że w przeciwieństwie do stacji segregacji odpadów wraz z linią technologiczną, zadanie „rekultywacji starego wysypiska” nie zostało objęte dofinansowaniem ze środków z Narodowego FOŚ i GW, co również mogłoby mieć wpływ na pomysły dla Miasta uzgodnienia. Jednak tego typu rozważania na temat sytuacji minionych mają charakter jedynie teoretyczny.

Jak wynika ze sporządzonego na potrzeby kontroli pisma Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji w dnia 25.03.2004 r. WRI.IV.3-0730-4/04 „jednym z wielu istotnych elementów rekultywacji składowisk odpadów jest właściwe ukształtowanie wierzchołki czaszy składowiska ze spadkami umożliwiającymi odprowadzenie wód odpadowych. Za najbardziej efektywne i ekonomiczne uznawane jest wstępne wyprofilowanie i nadanieżądanego kształtu wykorzystując do tego celu dowożone na składowisko odpady, co opróczżądanego efektu nadania górnej powierzchni kopca wymaganego nachylenia jednocześnie zwiększa dotychczasową chłonność składowiska i powoduje znacznie efektywniejsze wykorzystanie przewidzianej do składowania odpadów powierzchni. Wymaga to jednak zmiany pierwotnej dopuszczalnej rzędnej deponowania odpadów. Każde inne rozwiązanie związane z formowaniem

wierzchowiny składowiska inaczej jak odpadami i uzyskanie wymaganych nachyleń na przykład przez obsypkę piaskową w ilości zbliżonej do ilości wykorzystanych w tym celu odpadów wymagałoby poniesienia dodatkowych, znacznych nakładów finansowych, oraz skierowania i deponowania dowożonych odpadów jakie by zostały wykorzystane w tym procesie na inne kwatery, w naszej ocenie i nie tylko jest dalece nieuzasadnione. Kierując się przedstawionymi powyżej względami efektywności i ekonomii przyjęty w realizacji sposób właściwego ukształtowania wierzchowiny zgodnie z wytycznymi zawartymi w projekcie poprzez utrzymanie dotychczas dopuszczalnej rzędnej na obwodzie wierzchowiny kopca i stopniowe jej podnoszenie w kierunku do wierzchołka centralnego, w układzie terminowym, analogicznie jak na etapie prowadzenia podstawowej eksploatacji, jest wprost uzależniony od ilości dowożonych na składowisko odpadów. Proces ten zakończony został w połowie 2003 r." Zdaniem J. J. [REDAKTOWANE] - kierownika Referatu Przygotowania, Realizacji i Rozliczeń Inwestycji w Wydziale Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji, autora przedmiotowego pisma, po zakończeniu formowania wierzchowiny składowiska przeprowadzenie wszystkich objętych projektem rekultywacji prac wraz z udokumentowaniem osiągnięcia efektu rzeczowego i ekologicznego przedsięwzięcia byłoby możliwe w okresie 12 miesięcy pod warunkiem pełnego zabezpieczenia finansowania zadania inwestycyjnego. Wskazany termin wykonania zadania uniemożliwiłby zatem ubieganie się o umorzenie pożyczki, zważywszy na fakt, że ostatnia rata pożyczki została przez Miasto spłacona w marcu 2003 r.

Na poziomie daleko posuniętych rozważań teoretycznych można poddać do rozstrzygnięcia kwestię, jakie działanie dla Miasta Bydgoszcz byłoby bardziej korzystne biorąc pod uwagę czynnik ekologiczny i finansowy: czy wykorzystanie maksymalnych możliwości starego wysypiska, co pociągnęłoby za sobą rezygnację z ubiegania się o umorzenie części pożyczki, czy też rozpoczęcie rekultywacji starego wysypiska z chwilą osiągnięcia pierwotnie zakładanej dopuszczalnej rzędnej składowiska odpadów i realizowanie tego zadania - przy założeniu prolongaty terminu wykonania zadania „rekultywacji starego wysypiska” - umożliwiające ubieganie się o umorzenie części pożyczki z Narodowego FOŚ i GW.

Przedstawione wyżej stanowisko Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji w poruszanej kwestii jest jednoznaczne. Względy ekonomiczne i efektywności - zdaniem przedstawiciela tego Wydziału - przemawiają za realizacją projektu rekultywacji zakładającego podwyższenie rzędnej deponowania odpadów w celu ukształtowania wierzchowiny czaszy składowiska przy wykorzystaniu dowożonych na to składowisko odpadów. W przeciwnym razie formowanie wierzchowiny składowiska związane byłoby z poniesieniem znacznych nakładów finansowych na obsypkę piaskową, a odpady, które mogłyby zostać wykorzystane w tym procesie trafiałyby do

nowych kwater. Zdaniem kontrolującego stanowisko to, poparte racjonalnymi aspektami, należy uznać za słuszne. (Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 16.03.2004 r. w sprawie „rekultywacji starego wysypiska” - elementu zadania inwestycyjnego „rozbudowa i modernizacja kompleksu utylizacji odpadów dla miasta Bydgoszczy w Żółwinie - Wypaleniskach”, notatka służbowa z dnia 17.03.2004 r. i opinia z dnia 18.03.2003 r. - sporządzone przez inspektora T. G., wyciąg z koncepcji rekultywacji wysypiska autorstwa firmy „GEO-EKOL-BUD”, kopie pisma z dnia 26.10.1999 r. znak: OS.IV. 7624 - 242/99 i pisma z dnia 29.10.1999 r. znak: WSSE.NZ-442-B-109/S-19-7943/99, wyciąg z projektu rekultywacji autorstwa firmy „CONECO-BUD” Sp. z o.o., kopia decyzji Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 11.09.2001 r. znak: PAB-II-7353-DZ/3647/4601/8275/10796/2001, wyciągi z kosztorysów inwestorskich dotyczących zadania rekultywacji odpadów, pismo Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji z dnia 25.03.2004 r. WRI.VI.3-0730-4/04 stanowią załącznik nr 25 akt kontroli).

6. Wydatki na inwestycję i źródła jej finansowania.

Z otrzymanych z Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji oraz z Wydziału Budżetu i Finansów wyciągów ze sprawozdań z realizacji inwestycji komunalnych wynika, że:

- na dzień 31.12.1997 roku wydatki na realizację zadania inwestycyjnego „wysypisko odpadów Żółwin – Wypaleniska” wyniosły łącznie 2.001.318 zł, w tym z Budżetu Miasta - 501.318 zł, z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - 500.000 zł i z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - 1.000.000 zł,
- na dzień 31.12.1998 r. wydatki na realizację zadania inwestycyjnego „Kompleks utylizacji odpadów Żółwin – Wypaleniska” wyniosły łącznie 9.942.321 zł, w tym z Budżetu Miasta - 4.039.880 zł, z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - 4.902.441 zł i z Gminnego FOŚ i GW - 1.000.000 zł,
- na dzień 31.12.1999 r. wydatki na realizację zadania inwestycyjnego „Kompleks utylizacji odpadów Żółwin – Wypaleniska” wyniosły łącznie 8.546.169 zł, w tym z Budżetu Miasta - 109.081 zł, z Wojewódzkiego FOŚ i GW - 1.875.063 zł, z Narodowego FOŚ i GW - 5.288.559 zł, z Gminnego FOŚ i GW - 392.500 zł i z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - 880.966 zł,
- na dzień 31.12.2000 r. wydatki na realizację zadania inwestycyjnego „Kompleks utylizacji odpadów Żółwin – Wypaleniska I etap” wyniosły łącznie 3.483.761 zł, w tym z Budżetu Miasta - 807.794 zł, z Powiatowego FOŚ i GW - 298.002 zł, z Narodowego FOŚ i GW - 2.131.090 zł, z Wojewódzkiego FOŚ i GW - 246.875 zł,
- na dzień 31.12.2001 r. wydatki na realizację zadania inwestycyjnego „Kompleks utylizacji odpadów Żółwin – Wypaleniska – stacja

- segregacji” wyniosły łącznie 366.760 zł, w tym z obligacji - 145.265 zł, z Powiatowego FOŚ i GW - 221.495 zł,
- na dzień 31.12.2002 r. wydatki na realizację zadania inwestycyjnego „Kompleks Utylizacji Odpadów Żółwin – Wypaleniska – stacja segregacji oraz adaptacja i modernizacja obiektów związanych z prowadzeniem segregacji odpadów, rekultywacja starego składowiska odpadów” wyniosły łącznie 2.611.000 zł, w tym z Budżetu Miasta – 30.000 zł, z Wojewódzkiego FOŚ i GW – 1.500.000 zł, z Powiatowego FOŚ i GW – 1.081.000 zł.
 - na dzień 31.12.2003 r. wydatki na realizację zadania inwestycyjnego „Kompleks Utylizacji Odpadów Żółwin – Wypaleniska – stacja segregacji” wyniosły łącznie 7.729.832 zł, w tym z Budżetu Miasta – 261.893 zł, z Wojewódzkiego FOŚ i GW – 1.000.000 zł, z Gminnego FOŚ i GW – 2.388.100 zł, z Powiatowego FOŚ i GW – 4.079.839 zł.

Z podsumowania wynika, że łączna kwota na wydatki inwestycyjne poniesione w latach 1997 - 2003 wyniosła 34.681.161 zł, w tym środki z Budżetu Miasta – 5.895.231 zł, z Gminnego FOŚ i GW – 4.780.600 zł, z Wojewódzkiego FOŚ i GW – 5.121.938 zł, z Narodowego FOŚ i GW – 12.322.090 zł, z Powiatowego FOŚ i GW – 6.561.302 zł.

(Wyciągi ze sprawozdań z realizacji inwestycji stanowią załącznik nr 26 akt kontroli).

Wydatki przedstawione w sprawozdaniach - z uwagi np. na nieuwzględnienie rat spłaconych odsetek od pożyczek, jak również utożsamianie zwłaszcza w pierwszych sprawozdaniach „wykonania” (tj. faktycznie poniesionych wydatków poprzez opłacenie faktur wystawionych przez wykonawcę) z „przerobem” (co oznacza nieopłacone na dzień sporządzenia sprawozdania faktury wystawione przez wykonawcę) - traktować należy jako wartości orientacyjne.

Z powyższych zestawień wynika niewątpliwie, że środki pozabudżetowe stanowiły ważne źródło finansowania przedmiotowej inwestycji. Pozyskanie, a w dalszym etapie wydatkowanie środków z Narodowego FOŚ i GW i z Wojewódzkiego FOŚ i GW obwarowane jest szeregiem warunków określonych w umowach oraz „zasadach udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji” określanych przez dany fundusz. Z dokumentacji udostępnionej kontrolującemu wynika, że Miasto Bydgoszcz w okresie 1998 – 2002 w związku z prowadzoną inwestycją zawarło jedną umowę pożyczki z Narodowym FOŚ i GW oraz dwie umowy pożyczki z Wojewódzkim FOŚ i GW. Poniżej przedstawiono szczegóły na temat tych umów.

A. Umowa pożyczki Nr 121/98/W-5/0Z-UK/P zawarta w czerwcu 1998 roku z Narodowym FOŚ i GW.

Wskazana umowa została zawarta na dofinansowanie zadania pt. „Rozbudowa i modernizacja kompleksu utylizacji odpadów komunalnych dla miasta

Bydgoszcz w Żółwinie – Wypaleniskach”. W imieniu Miasta Bydgoszczy umowę podpisali Zastępca Prezydenta Miasta R. [REDAKTED] D. [REDAKTED] oraz Członek Zarządu Miasta R. [REDAKTED] U. [REDAKTED]

W § 1 ust. 1 umowy określono, że udziela się „pożyczki do kwoty 16.000.000 zł na okres 5 lat”. W § 1 ust. 2 pożyczki postanowiono, że „w wyniku realizacji zadania osiągnięty zostanie następujący efekt ekologiczny:

- a) – równoważny efektowi rzeczowemu w postaci wybudowania i przekazania do eksploatacji:
- składowiska o pow. 4,4 ha pod dwie przyzmy bioenergetyczne 2x330 tys. m³,
 - składowiska balastu odpadów przemysłowych o poj. 3549 m³,
 - składowiska balastu o poj. 525 tys. m³,
 - uruchomienia agregatu prądotwórczego o mocy 2x200 kW,
- b) – przeprowadzeniu rekultywacji 10,5 ha starego wysypiska”.

W § 2 ust. 1 umowy **zobowiązano pożyczkobiorcę do terminowej realizacji zadania tj. do dnia 31.07.2000 r.**, wskazując jednocześnie, że planowany koszt zadania wynosi 37.629.000 zł.

Przebieg realizacji zadania określony został w harmonogramie rzeczowo – finansowym stanowiącym załącznik do umowy pożyczki. W poz. II pkt 15 harmonogramu wymieniono „budynek stacji segregacji (bez linii technologicznej)” o wartości 2.542 tys. zł (w tym środki Narodowego FOŚ i GW w kwocie 890 tys. zł). Planowano, że budynek stacji segregacji powstanie (tj. określono, że nakłady na to zadanie poniesione zostaną) do IV kwartału 1999 r. Z kolei w poz. III pkt 2 harmonogramu wymieniono „linię technologiczną segregacji 150 tys. ton/rok” o wartości 2.736 tys. zł (w tym środki Narodowego FOŚ i GW w kwocie 1.636 tys. zł), na którą nakłady miały być poniesione do III kwartału 2000 (jednak zgodnie z umową pożyczki maksymalnie do dnia 31.07.2000 r.). Zadanie „rekultywacja starego wysypiska, dokumentacja/roboty” figuruje pod poz. III pkt 7 harmonogramu. Wartość realizacji zadania określono na kwotę 1.362 tys. zł. Termin poniesienia nakładów na to zadanie ustalono do II kwartału 2000 roku. Z harmonogramu wynika, że na rekultywację wysypiska Narodowy FOŚ i GW nie przeznaczył środków.

W § 2 ust. 3 umowy pożyczki pożyczkobiorca został zobowiązany w terminie do 31.08.2000 r. do przedstawienia dokumentacji potwierdzającej wykonanie zadania. W § 2 ust. 4 umowy określono sposób udokumentowania osiągnięcia efektu ekologicznego i ustalono termin dostarczenia przez pożyczkobiorcę tej dokumentacji do 31.01.2001 r. W umowie postanowiono, że „jeżeli pożyczkobiorca nie dostarczy dokumentów wskazanych w ust. 3 i 4 w ciągu 30 dni od upływu terminów określonych w powołanych zapisach, Pożyczkodawca może wypowiedzieć umowę z zastosowaniem § 6 ust. 2 i 4”.

W § 3 umowy ustalono terminy przekazywania przez Narodowy FOŚ i GW 8 rat pożyczki (ustalono m.in., że przekazanie pierwszej raty nastąpi do dnia 30.09.1998 r., a przekazanie ostatniej do dnia 31.07.2000 r.), sposób i terminy przekazywania przez pożyczkobiorcę dokumentacji finansowej na okoliczność wykonania elementu zadania zgodnie z harmonogramem rzeczowo – finansowym.

W § 4 umowy uzgodniono spłatę pożyczki w 10 ratach, wyznaczając termin spłaty I raty do dnia 31.01.2001 r. a ostatniej - X raty do dnia 31.03.2003 r. Ustalono również, że odsetki od kwoty pożyczki będą spłacane w okresach kwartalnych, wyznaczając I spłatę do dnia 30.09.1998 r.

W § 6 umowy uregulowano kwestię wypowiedzenia umowy pożyczki. Uwzględniając ważkość tej regulacji dla pożyczkobiorcy poniżej przytoczono zapis § 6 umowy:

„1. Umowa pożyczki może być wypowiedziana, a nie spłacona kwota zostanie postawiona wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności, w razie wystąpienia następujących okoliczności:

- 1) opóźnienia w spłacie pożyczki lub odsetek należnych Pożyczkodawcy przekraczającego 30 dni od terminu spłaty pożyczki, jej raty lub odsetek*
- 2) wykorzystania pożyczki lub jej raty niezgodnie z przeznaczeniem określonym w harmonogramie rzeczowo – finansowym (...)*
- 3) pożyczkobiorca lub osoba działająca w jego imieniu nie przystąpił lub odstąpił od realizacji zadania, na które pożyczka została udzielona*
- 4) niezakończenia zadania w terminie określonym w § 2 ust. 1 (tj. do dnia 31.07.2000 r. - przypis kontrolującego), lub nieosiągnięcia planowanego efektu rzeczowego, zgodnego z harmonogramem rzeczowo – finansowym zadania (...)*
- 5) jeżeli renegecje warunków umowy z przyczyn spowodowanych przez Pożyczkobiorcę trwają dłużej niż 30 dni.*

2. W razie wypowiedzenia umowy z przyczyn określonych w ust. 1, Pożyczkobiorca ma obowiązek zwrócić nie spłaconą kwotę pożyczki oraz inne należności w terminie 14 dni licząc od dnia doręczenia pisma wypowiadającego umowę.

3. W przypadku wymienionym w ust. 1 pkt 1 Pożyczkodawca zażąda natychmiastowego zwrotu nie spłaconej kwoty pożyczki, odsetek za czas spóźnienia oraz odsetek z tytułu oprocentowania pożyczki w wysokości ustalonej w umowie.

4. W przypadku wymienionym w ust. 1 pkt 2 i 3 Pożyczkodawca zażąda natychmiastowego zwrotu nie spłaconej kwoty pożyczki oraz odsetek w wysokości stopy redyskontowej weksli ustalonej przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego naliczonych od wypłaconej kwoty za okres korzystania z udostępnionych środków oraz może naliczyć karę umowną w wysokości 25% wypłaconej kwoty pożyczki.

5. W przypadkach wymienionych w ust. 1 pkt 4 Pożyczkodawca poza żądaniem natychmiastowego zwrotu nie spłaconej kwoty pożyczki wraz z odsetkami w wysokości ustalonej w umowie, może naliczyć karę umowną w wysokości 25% wypłaconej kwoty pożyczki.

6. W przypadku określonym w ust. 1 pkt 5 Pożyczkodawca zażąda natychmiastowego zwrotu nie spłaconej kwoty pożyczki wraz z odsetkami umownymi.”

Do przedmiotowej umowy pożyczki z Narodowym FOŚ i GW zostały zawarte 2 aneksy:

1. W aneksie nr 1/60 z dnia 20.06.2000 r.; który w imieniu Miasta Bydgoszczy podpisali Wiceprezydent Miasta G [REDAKTED] C [REDAKTED] i Członek Zarządu Miasta J [REDAKTED] B [REDAKTED], zmieniono brzmienie § 2 umowy pożyczki, dokonując **prolongaty terminu realizacji zadania do dnia 31.12.2001 r.**, a także wskazując nowe terminy: przedstawienia przez pożyczkobiorcę dokumentacji potwierdzającej wykonanie zadania tj. do dnia 31.01.2002 r. oraz dostarczenia przez pożyczkobiorcę wymaganej dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie efektu ekologicznego tj. do 30.06.2002 r.

Zgodnie z aneksem do umowy załączony został nowy harmonogram rzeczowo – finansowy zaakceptowany przez pożyczkodawcę w dniu 30.05.2000 r. W harmonogramie tym w poz. II pkt 15 przesunięto termin poniesienia nakładów na „budynek stacji segregacji (bez linii technologicznej)” do II kwartału 2001 i zwiększono nakłady ze środków Narodowego FOŚ i GW do kwoty 1.300 tys. zł (przy czym wartość całego zadania pozostała bez zmian), w poz. III pkt 2 termin poniesienia nakładów na „linię technologiczną segregacji 150 tys./rok” przesunięto do II kwartału 2001 i również zwiększono nakłady ze środków Narodowego FOŚ i GW do 1.800 tys. zł (przy czym wartość całego zadania pozostała bez zmian). W poz. III pkt 7 harmonogramu odnośnie „rekultywacji starego wysypiska, dokumentacja/roboty” pomimo zapisu „przeniesiono do realizacji w latach 2001 - 2002 jako odrębne zadanie inwestycyjne”, wskazano termin poniesienia nakładów na to zadanie do IV kwartału 2001 r. Wartość tego zadania, jak również brak zaangażowania ze środków Narodowego FOŚ i GW nie uległy zmianie.

Aneksem nr 1/60 z dnia 20.06.2000 r. zmieniono również brzmienie § 3 umowy pożyczki, wskazując inny sposób przekazywania pożyczkobiorcy kwoty pożyczki. Termin przekazania ostatniej raty pożyczki ustalono do dnia 31.03.2001 r. W aneksie nie prolongowano terminów spłaty pożyczki.

2. Aneksem nr 2/175 z dnia 26.08.2002 r., podpisanym w imieniu Miasta Bydgoszczy przez Prezydenta Miasta R [REDAKTED] J [REDAKTED] i Członka Zarządu Miasta J [REDAKTED] B [REDAKTED], obniżono kwotę udzielonej pożyczki do 12.041.000 zł, **prolongowano termin wykonania zadania do dnia 31.12.2004 r.** Wskazano również na wzrost kosztów przedsięwzięcia do kwoty 48.353.000 zł.

Zgodnie z aneksem do umowy pożyczki załączony został nowy harmonogram rzeczowo – finansowy zaakceptowany przez pożyczkodawcę w dniu 06.08.2002 r. W poz. V pkt 1 harmonogramu wskazano jako zadanie „wprowadzane do realizacji od 2002 r.” - „stację segregacji 150 tys. Mg/rok przy pracy całodobowej (60 tys. Mg/rok w 8 godz. zm. rob.)”, wykazując jej wartość na kwotę 9.573 tys. zł (bez udziału środków Narodowego FOŚ i GW; wskazano środki Wojewódzkiego FOŚ i GW w kwocie 2.500 tys. zł) i określając termin poniesienia nakładów na to zadanie do końca czerwca 2003 r. Zadanie to zostało wykonane we wskazanym terminie. „Rekultywacja starego wysypiska” figuruje pod poz. VI pkt 1 harmonogramu, jako zadanie „wprowadzone do realizacji od 2003 r.” z terminem poniesienia nakładów do IV kwartału 2004 r. i z podwyższoną wartością zadania – 10.000 tys. zł (bez udziału środków Narodowego FOŚ i GW).

Z aneksu wynika, że termin przekazania dokumentacji potwierdzającej wykonanie przedsięwzięcia wyznaczono do dnia 31.01.2005 r. Z kolei termin dostarczenia dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie efektu ekologicznego prolongowano do dnia 30.06.2005 r. Z uwagi na obniżenie kwoty pożyczki obniżono kwoty spłaty trzech ostatnich rat pożyczki, nie zmieniając przy tym terminów spłaty rat.

(Kopie: umowy pożyczki zawartej z Narodowym FOŚ i GW w czerwcu 1998 r., aneksów do umowy i harmonogramów rzeczowo – finansowych stanowią załącznik nr 27 akt kontroli).

Aktualnie zatem pozostaje do realizacji w terminie do 31.12.2004 roku zadanie „rekultywacja starego wysypiska”. Niewywiązanie się z wykonania tego zadania w terminie może spowodować - zgodnie z § 6 ust. 5 umowy pożyczki - naliczenie przez Narodowy FOŚ i GW kary umownej w wysokości 25% wypłaconej kwoty pożyczki (tj. 12.041 tys. zł), co stanowi kwotę 3.041.250 zł. Warto w tym miejscu przypomnieć wyjaśnienia inspektora Szczerbiaka złożone w dniu 16.03.2004 r. (pkt 5 „Ustaień kontroli”), z których wynika, że „na dzień dzisiejszy zarówno w planie wieloletnim jak i w planie inwestycyjnym na rok 2004 nie są zabezpieczone środki finansowe umożliwiające realizację tego elementu zadania (...)”.

W wyniku kontroli ustalono, że Wiceprezydent Miasta B. [REDAKTOWANE] B. [REDAKTOWANE] prowadził liczną korespondencję z Narodowym FOŚ i GW w celu zmiany umowy pożyczki w zakresie budowy stacji segregacji odpadów i zadania rekultywacji starego wysypiska.

W skierowanym do Narodowego FOŚ i GW nieoznaczonym piśmie z dnia 09.08.2000 r. (a zatem tuż po zawarciu z Narodowym FOŚ i GW aneksu nr 1/60 z dnia 20.06.2000 r. do umowy pożyczki) Wiceprezydent B. B. [REDAKTOWANE] przedstawił propozycję wybudowania „dwóch mniejszych sortowni odpadów” - „za środki finansowe przyznane na budowę stacji segregacji odpadów w Kompleksie utylizacji odpadów dla miasta Bydgoszczy w miejscowości Żółwin

– *Wypaleniska.*” Poza obszarem kompleksu w Żółwinie – Wypaleniskach, stacja rozładunku i segregacji odpadów miałyby powstać na terenie firmy „Lobbe Bydgoszcz” Sp. z o.o. Wyjaśniono przy tym, że firma „Lobbe Bydgoszcz” posiada halę do przeładunku odpadów „i posiada tak dużą powierzchnię, że można tam zainstalować linię sortowniczą”. Do przedmiotowego pisma załączono skierowane do Zarządu Miasta pismo firmy „Lobbe Bydgoszcz” dnia 25.05.2000 r. zawierające propozycję utworzenia z Miastem Bydgoszcz wspólnego podmiotu gospodarczego zajmującego się recyklingiem odpadów komunalnych, do którego to podmiotu Miasto miałyby wnieść m.in. aport w postaci technologii do sortowania odpadów komunalnych. Załączone zostało również pismo Kujawsko – Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z dnia 21.08.2000 r. w sprawie „*lokalizacji stacji segregacji odpadów na terenie zaplecza firmy LOBBE przy ul. Inwalidów 2 w Bydgoszczy*”, opiniujące pozytywnie „*propozycję firmy LOBBE wybudowania wspólnie z Miastem Bydgoszcz stacji segregacji odpadów o przerobie 50 tys. ton rocznie w istniejącej hali przeładunku odpadów w Bydgoszczy przy ul. Inwalidów 2*”.

W odpowiedzi Narodowy FOŚ i GW w piśmie z dnia 30.08.2000 r. NF/DGZ/AN/10017/2000 wskazał, że przekazane dane są niewystarczające do podjęcia zmiany warunków umowy pożyczki dotyczącej budowy dwóch stacji segregacji zamiast planowanej w obowiązującej umowie jednej stacji o wydajności 150 tys. ton odpadów na rok. Zażądano zatem - celem rozważenia możliwości dokonania wnioskowanych zmian w umowie - dodatkowych informacji w zakresie przyjętej technologii sortowania odpadów, analizy kosztów, terminów realizacji dwóch stacji segregacji odpadów i zakończenia całego przedsięwzięcia, przygotowania zadania pod względem formalnym (m.in. decyzje lokalizacyjne dla dwóch stacji segregacji odpadów, pozwolenia na budowę), a także spodziewanych efektów ekologicznych (wielkość przerobu każdej stacji w tys. t/rok).

Pismem z dnia 20.09.2000 r. L.dz. IKM/222/1/2406/2000 (data wpływu do Narodowego FOŚ i GW 02.11.2000 r.) podpisanym przez Wiceprezydenta Miasta B██████████ B██████████ przekazano do Narodowego FOŚ i GW nowy harmonogram rzeczowo – finansowy z prośbą o jego akceptację oraz o wprowadzenie „*zmian do umowy pożyczki polegających na:*

- *wprowadzeniu realnych kosztów stacji segregacji,*
- *wyłączeniu z programu zadania rekultywacji starego wysypiska,*
- *przesunięciu środków Narodowego FOŚ i GW w wysokości 4.459.000 zł z 2000 r. na 2001 r.*
- *zmianie terminów i wysokości kwartalnych wypłat kwot pożyczek w stosunku do umownego,*
- *przyjęciu zweryfikowanego harmonogramu rzeczowo – finansowego”.*

W poz. IV pkt 1 harmonogramu wśród obiektów „wyłączonych z pierwszego etapu zasadniczej rozbudowy i modernizacji, stanowiących II etap” wymieniono m.in.: stację przyjmowania i segregacji odpadów, wykazując jej wartość na kwotę 9.400 tys. zł (w tym środki: z Narodowego FOŚ i GW w kwocie 4.459

tys. zł, z Wojewódzkiego FOŚ i GW w kwocie 3.000 tys. zł) z terminem realizacji od II kwartału 2001 r. do IV kwartału 2001 r., w tym budynek stacji segregacji z infrastrukturą towarzyszącą: przyłącza, drogi technologiczne o wartości 2.600 tys. zł, linia technologiczna stacji 120 tys./ton o wartości 5.500 tys. zł i sprzęt technologiczny do obsługi stacji o wartości 1.300 tys. zł.

Pismem z dnia 23.11.2000 r. L.dz. IKM/222/1/2619/2000 ponownie zwrócono się do Narodowego FOŚ i GW o akceptację wniosku o wprowadzenie zmian do umowy pożyczki, o których mowa w piśmie z dnia 20.09.2000 r. i poinformowano o wykreśleniu w harmonogramie rzeczowo – finansowym w poz. IV.1 słowa „Żółwin”, wskazując, że *„wprowadzenie tej drobnej korekty związane jest z faktem, że obecnie bardzo dokładnie analizujemy dwa warianty lokalizacji stacji segregacji. Jeden wariant to pierwotnie zakładana lokalizacja w Żółwinie w ramach kompleksu utylizacji odpadów. Drugi wariant to lokalizacja na terenie bazy Firmy „LOBBE” w Bydgoszczy przy ul. Inwalidów (...)*”. Do pisma załączono również informacyjnie kopie: pozwolenia na budowę stacji segregacji przy ul. Inwalidów, uchwały Nr 18/2000 Zgromadzenia Wspólników pod firmą „Lobbe - Bydgoszcz” Sp. z o.o. w sprawie realizacji stacji segregacji i pisma firmy „Lobbe - Bydgoszcz” z dnia 21.11.2000 r. skierowanego do Wiceprezydenta B██████ B██████ informującego o planowanych efektach ekologicznych wspólnej inwestycji. Analizując załączoną do przedmiotowego pisma decyzję wydaną przez Prezydenta Miasta Bydgoszczy w dniu 25.11.1997 r. znak: RU-I-7351/9917/97 zatwierdzającą projekt budowlany i udzielającą pozwolenia na budowę inwestycji – „stacji przeładunkowej z sortownią odpadów komunalnych dla miasta Bydgoszczy przy ul. Inwalidów 4 w Bydgoszczy” nie sposób pominąć zapisu decyzji: *„decyzja niniejsza wygasa, jeżeli budowa nie została rozpoczęta jeszcze przed upływem 2 lat od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna lub budowa została przerwana na czas dłuższy niż 2 lata*”, który powinien był już wówczas prowadzić do wątpliwości co do ważności tej decyzji. W decyzji nie została określona wydajność sortowni. Z kolei z pisma firmy „Lobbe – Bydgoszcz” Sp. z o.o. z dnia 2.11.2000 r. wynika, że wydajność planowanej linii segregacji odpadów wynosi ok. 1,5 - 3,0 tys. ton/miesięcznie, co rocznie stanowi 18 - 36 tys. ton i oznacza niespełnienie wymogu umowy pożyczki zawartej z Narodowym FOŚ i GW wybudowania stacji segregacji odpadów o wydajności 120 tys. - 150 tys. ton na rok.

W piśmie z dnia 29.11.2000 r. oznaczonym L.dz. IKM/222/I/2/...../2000 Wiceprezydent B██████ B██████ stwierdza, że *„Miasto Bydgoszcz zamierza realizować wspólnie z firmą LOBBE stację sortowania odpadów. Linia sortownicza dla wszystkich odpadów z m. Bydgoszczy zostanie zamontowana w hali wybudowanej do tego celu przez firmę LOBBE. Właścicielem stacji sortowniczej (kompletnej) będzie m. Bydgoszcz i firma LOBBE po 50%”*.

W piśmie z dnia 06.12.2000 r. (nieoznaczonym) Wiceprezydent B. B. [REDAKTOWANE] informuje, że „zlokalizowanie linii sortowniczej w istniejącej hali na terenie firmy „LOBBE”, w zamian za jej realizację od podstaw na terenie Kompleksu Utylizacji Odpadów Komunalnych dla m. Bydgoszczy w Żółwinie – Wypaleniskach, w mojej ocenie, poza zmianą lokalizacji nie zmienia przyjętych dla niej założeń technologicznych”, w dalszej części pisma wskazując, że „segregowane będą wszystkie odpady trafiające obecnie na kompleks w Żółwinie – Wypaleniskach, a więc 120 – 150 tysięcy ton na rok”. Wiceprezydent pokreślił, że „koszt realizacji sortowni na terenie firmy „LOBBE”, z uwagi na fakt posiadania już gotowej przystosowanej do montażu linii sortowniczej hali, będzie wynosił około 4.000.000 PLN, to jest około 50% kosztów jakie należałoby ponieść w przypadku jej realizacji w Żółwinie – Wypaleniskach” i ponownie zwrócił się z prośbą o wyrażenie zgody Narodowego FOŚ i GW na proponowaną lokalizację stacji segregacji odpadów.

W piśmie z dnia 27.11.2000 r. NF/DGZ/AN/14412/2000 Narodowy FOŚ i GW stwierdził, że brak wyczerpującej odpowiedzi na pismo Narodowego FOŚ i GW z dnia 30.08.2000 r. uniemożliwia pełną analizę proponowanych w umowie pożyczki zmian, podkreślając jednocześnie, że Narodowy FOŚ i GW „jest zainteresowany, by w wyniku realizacji umowy osiągnięty został zarówno pełny efekt rzeczowy jak i ekologiczny przedsięwzięcia”.

W piśmie z dnia 12.12.2000 r. L.dz. IKM/222/2812/2000 Wiceprezydent B. B. [REDAKTOWANE] wskazał, że „zrealizowanie stacji segregacji na terenie Firmy „LOBBE” gwarantuje osiągnięcie efektu rzeczowego i ekologicznego przedsięwzięcia założonego w dokumentacji kompleksu utylizacji odpadów komunalnych w Żółwinie - Wypaleniskach”.

W piśmie z dnia 28.12.2000 r. L.dz. IKM/222/1/44/2000 Wiceprezydent B. B. [REDAKTOWANE] ponownie informuje Narodowy FOŚ i GW, że „wydajność linii do segregacji odpadów wyniesie 120-150 tys. Mg/rok”, wyjaśniając przy tym, że „informacja podana w piśmie „LOBBE” z dnia 21.11.2000 r. stanowiąca załącznik do naszego pisma z dnia 23.11.2000 r. o zamierzeniu budowy linii segregacji o wydajności około 36 tys. Mg/rok dotyczyła pierwotnego programu „LOBBE”, to jest segregacji przewożonych przez tą firmę odpadów (...) Zarówno hala „LOBBE” jak i sąsiadujący teren pozwalają zamontować taką linię”.

W załączonym do pisma zaktualizowanym harmonogramie rzeczowo - finansowym w poz. IV pkt 1 wskazano „stację segregacji odpadów, linię technologiczną segregacji 120 - 150 tys. ton na rok z infrastrukturą towarzyszącą” o wartości 6.550 tys. zł (w tym środki: z Narodowego FOŚ i GW w kwocie 3.959 tys. zł, z Wojewódzkiego FOŚ i GW w kwocie 1.900 tys. zł) z terminem wykonania od II do IV kwartału 2001 r. W harmonogramie pod poz. IV pkt 5 figuruje również „rekultywacja starego składowiska dokumentacja i roboty” o wartości 1.550 tys. zł (bez udziału środków z Narodowego FOŚ

i GW i Wojewódzkiego FOŚ i GW) z terminami wykonania I kwartał 2001 r. i od II do IV kwartału 2002 r.

W związku z nowym harmonogramem rzeczowo - finansowym Narodowy FOŚ i GW przedstawił swoje wątpliwości w piśmie z dnia 14.02.2001 r. NF/DGZ/AN/3139/2001. W odpowiedzi na to pismo Wiceprezydent B. B. ██████████ przesłał stosowne wyjaśnienia w piśmie z dnia 06.03.2001 r. L.dz. IKM/222/I/3/654/2001.

Pismem z dnia 26.04.2001 r. NF/DGZ/6094/2001 Narodowy FOŚ i GW zwrócił się o dodatkowe informacje m.in. dotyczące wybranej technologii linii do segregacji odpadów, a także w związku z decyzją o zmianie lokalizacji stacji segregacji o przesłanie następujących dokumentów:

- „1. Uchwały zmieniającej uchwałę Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie zaciągnięcia w Narodowym FOŚ i GW pożyczki – w zakresie zmiany lokalizacji stacji segregacji;
2. Zmiany aktualnego pozwolenia na budowę (wydanego dla Urzędu Miasta Bydgoszczy) w zakresie rezygnacji z budowy stacji segregacji na terenie Żółwina;
3. Opinię Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego dotyczącą lokalizacji stacji segregacji odpadów poza kompleksem Żółwina z określeniem wielkości przerobu stacji segregacji.
4. Analogiczną jw. opinię wydaną przez SANEPID;
5. Potwierdzenie finansowania stacji segregacji przy zmienionej lokalizacji przez Wojewódzki FOŚ i GW w Toruniu”.

W odpowiedzi Wiceprezydent B. B. ██████████ pismem z dnia 23.05.2001 r. L.dz. IKM/222/I/3/1001/2001 przesłał weryfikację i uzupełnienie harmonogramu rzeczowo - finansowego, a także wykaz i dane charakterystyczne urządzeń linii technologicznej stacji segregacji, informując jednocześnie, że pozostałe materiały zostaną dostane po podjęciu przez Radę Miasta uchwały w sprawie lokalizacji stacji segregacji.

Z ustaleń kontroli wynika, że Rada Miasta Bydgoszczy nie zmieniła uchwały w sprawie zaciągnięcia w Narodowym FOŚ i GW pożyczki - w zakresie zmiany lokalizacji stacji segregacji. Z kolei uzyskana opinia Wydziału Ochrony Środowiska Kujawsko - Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 16.07.2001 r. dotycząca „lokalizacji stacji odpadów segregacji na terenie zaplecza firmy „LOBBE” przy ul. Inwalidów 2 w Bydgoszczy” nie zawiera wymaganych informacji na temat „wielkości przerobu stacji segregacji”. Ponadto, analizując udostępnione dokumenty, kontrolujący nie znalazł podstaw do stwierdzenia, że możliwa wydajność linii do segregacji odpadów zamontowanej w hali należącej do firmy „Lobbe Bydgoszcz” wynosi 120-150 tys. Mg/rok, o czym niejednokrotnie Wiceprezydent B. B. ██████████ zapewniał Narodowy FOŚ i GW. Przeciwnie, już pismem z dnia 21.12.1998 r. dotyczącym

„uwarunkowań związanych z budową stacji segregacji stałych odpadów komunalnych na terenie wysypiska w Żółwinie - Wypalenskach” ówczesny Zastępca Dyrektora Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska R. [REDAKTED] i Kierownik Referatu w tym Wydziale D. [REDAKTED] W. [REDAKTED] oraz ówczesny Dyrektor Wydziału Inwestycyjnego J. [REDAKTED] J. [REDAKTED] i Kierownik Referatu w tym Wydziale L. [REDAKTED] w S. [REDAKTED] – P. [REDAKTED] informowali Wiceprezydenta B. B. [REDAKTED] m.in. o sytuacji w firmach wywozowych, wskazując, że „największa w Bydgoszczy Firma wywozowa LOBBE (około 60% rynku odpadów) wybudowała halę zaprojektowaną dla urządzeń f-my HORSTMAN (...) zaprojektowana inwestycja przewidziana jest na 250.000 m³ tj. 45 – 50 tys. ton i stanowi to tylko 60% odbieranych i przywożonych na wysypisko przez tę firmę odpadów”.

Nie sposób również nie zauważyć, że idea zmiany lokalizacji stacji segregacji forsowana przez Wiceprezydenta B. B. [REDAKTED] powodująca w konsekwencji niemożność osiągnięcia efektu rzeczowego w terminie określonym w umowie pożyczki i aneksie nr 1, mogła narazić Miasto na poważne straty finansowe stosownie do § 6 umowy pożyczki. Nawet okoliczność prowadzenia renegocjacji warunków umowy z przyczyn spowodowanych przez Pożyczkobiorcę przez okres dłuższy niż 30 dni prowadzić mogła - zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 5 umowy pożyczki - do wypowiedzenia przez Narodowy FOŚ i GW umowy pożyczki i postawienia nie spłaconej kwoty wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności. Warto przy tym wskazać, że zawarcie aneksu nr 2 do umowy pożyczki nastąpiło w sierpniu 2002 r. w sytuacji, gdy aneks nr 1 określał termin wykonania zadania do 31.12.2001 r. Działanie wnioskodawcy (tj. członków Zarządu Miasta Bydgoszczy) zmierzające do zmian umowy pożyczki określić należy jako dalece opóźnione, a co za tym idzie bardzo ryzykowne.

(Kopie powołanych wyżej pism do Narodowego FOŚ i GW i pism z Narodowego FOŚ i GW, opinii Wydziału Ochrony Środowiska Kujawsko - Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 16.07.2001 r. oraz pisma z dnia 21.12.1998 r. stanowią załącznik nr 28 akt kontroli).

Kontrolujący w rozmowie telefonicznej przeprowadzonej w dniu 27 lutego 2004 r. z pracownikiem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - K. [REDAKTED] S. [REDAKTED], zatrudnioną na stanowisku inspektora w Departamencie Ekonomicznym Wydziału Pomocy Publicznej, ustalił, że w przypadku nieuregulowania kwestii umorzenia pożyczki w umowie pożyczki stosuje się postanowienia „Zasad udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” obowiązujących w momencie podjęcia decyzji o umorzeniu a nie w chwili zawarcia umowy pożyczki. Inspektor S. [REDAKTED] oświadczyła również, że nie spotkała się, aby w przypadku wywiązania się pożyczkobiorcy z umowy pożyczki, odmówiono pożyczkobiorcy umorzenia części pożyczki. Pani S. [REDAKTED] wyjaśniła również, że jeśli określony procent

umorzonej pożyczki stanowi część raty pożyczki, wówczas umarza się część raty pożyczki.

W chwili zawarcia umowy pożyczki z Narodowego FOŚ i GW obowiązywały „Zasady udzielania pomocy finansowej ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 1998 roku”, będące załącznikiem do uchwały nr 33/97 Rady Nadzorczej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z dnia 21 października 1997 r. Odnośnie zasad umarzania pożyczek w § 8 „Zasad (...)” postanowiono co następuje:

„1. Pożyczka udzielona przez Narodowy Fundusz może być częściowo umorzona na wniosek pożyczkobiorcy po spełnieniu następujących warunków:

- 1) zadanie ostatecznie zrealizowane w terminie,
- 2) został osiągnięty założony efekt rzeczowy i ekologiczny zadania,
- 3) spłacono co najmniej 50% udzielonej pożyczki z oprocentowaniem w terminach ustalonych w umowie,
- 4) pożyczkobiorca wywiązał się z obowiązku uiszczenia opłat i kar stanowiących dochody Narodowego Funduszu oraz z innych zobowiązań w stosunku do Narodowego Funduszu.

(...)

4. Kwota umorzenia nie może być wyższa od połowy różnicy kwoty pożyczki i udzielonej na to samo zadanie dotacji.

(...)

6. Uchwała o umorzeniu spłaty w kwocie przekraczającej 2 mln złotych wymaga zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą Funduszu”.

Z powyższego wynika zatem, że maksymalnie możliwa kwota do umorzenia w roku 1998 wynosiła do 50% udzielonej pożyczki. Kwestia możliwości umorzenia takiej kwoty podkreślana była w uzasadnieniu do uchwały Nr LIV/954/98 Rady Miasta z dnia 27 maja 1998 r. w sprawie zaciągnięcia pożyczki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, na rozbudowę i modernizację kompleksu utylizacji odpadów w Żółwinie - Wypaleniskach i uchwały Nr LV/987/98 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 17 czerwca 1998 r. zmieniającej uchwałę Nr LIV/954/98 z dnia 27 maja 1998 r.

Jednak z § 13 ust. 2 zawartego w „Postanowieniach końcowych” „Zasad (...)” wynika, że „zasady umarzania pożyczek określone w § 8 mają zastosowanie do wszystkich uchwał w tej sprawie podejmowanych po dniu 1 stycznia 1998 r.”

Zatem w chwili zawarcia umowy pożyczki z Narodowym FOŚ i GW należało się liczyć z tym, że zasady umarzania pożyczek w chwili spełnienia przez pożyczkobiorcę warunków umożliwiających ubieganie się o częściowe umorzenie kwoty pożyczki mogą się zmienić.

Analizując umowę pożyczki zawartą z Narodowym FOŚ i GW, jak również aneks nr 1/60 do tej umowy stwierdzić należy, że spłata 50% pożyczki nastąpiła przy spłacie VI raty pożyczki z wyznaczonym terminem do dnia 31.03.2002 r. Zakładając, że zadanie inwestycyjne wykonane zostało w terminie, pożyczkobiorca tj. Miasto Bydgoszcz udokumentowałoby osiągnięcie efektu

rzeczowego i ekologicznego i spełniłby inne warunki niezbędne do ubiegania się o umorzenie części pożyczki zgodnie z wymogami nałożonymi przez Narodowy FOŚ i GW, można by rozważyć hipotetyczną możliwość umorzenia części pożyczki.

Uwzględniając powyższe kontrolujący dokonał analizy zasad umarzania pożyczek obowiązujących w roku 2002, kiedy to możliwe stało się podjęcie przez organy Narodowego FOŚ i GW uchwały o umorzeniu części pożyczki na rzecz Miasta Bydgoszcz.

„Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” przyjęte uchwałą Rady Nadzorczej Narodowego FOŚ i GW z dnia 28 czerwca 2001 r., obowiązujące od 01.01.2002 r., w § 8 określają warunki umarzania pożyczek. Wśród tych warunków znajdują się warunki wymienione w cytowanym wyżej § 8 ust. 1 „Zasad (...)” obowiązujących w roku 1998 oraz dwa dodatkowe, tj. *„pożyczkobiorca przeznaczy umorzoną kwotę na przedsięwzięcie ekologiczne, umorzenie nastąpi zgodnie z warunkami określonymi w odrębnej umowie”* oraz *„wysokość umorzonej kwoty nie może być wyższa niż 75% planowanych kosztów przedsięwzięcia, na które zostanie przeznaczona”*. Kwota umorzenia określona została w ust. 2 § 8 „Zasad (...)” do 15% kwoty udzielonej pożyczki. W stosunku do możliwości umorzenia w roku 1998 jest to z pewnością niekorzystna zmiana. Niemniej 15% kwoty udzielonej pożyczki (tj. 16.000 tys. zł) stanowi kwotę 2.400 tys. zł.

„Zasady (...)” obowiązujące w roku 2002 zostały zmienione uchwałą Rady Nadzorczej Narodowego FOŚ i GW nr 52/2002 z dnia 22 kwietnia 2002 r.

Warunki umorzenia zamieszczone tym razem w § 9-13 „Zasad (...)” zostały zaostrome. Wprowadzono nowy warunek spłacenia *„co najmniej 75% wypłaconej kwoty, jeżeli pożyczkobiorca ubiega się o umorzenie kwoty nie wyższej aniżeli 15% kwoty wypłaconej lub co najmniej 65% wypłaconej kwoty, jeżeli pożyczkobiorca ubiega się o umorzenie kwoty wyższej niż 15% kwoty wypłaconej, a decyzja w sprawie umorzenia będzie podjęta po dniu 1 stycznia 2003 r.”*. W tym miejscu wskazać należy, że spłata 75% udzielonej pożyczki nastąpiła przy spłacie VI raty z terminem płatności do dnia 30.09.2002 r.

W § 11 ust. 1 „Zasad (...)” ustalono, że *„wysokość umorzonej kwoty pożyczki nie może być wyższa niż 15% wypłaconej kwoty z tym zastrzeżeniem, że kwota umorzona nie może przekraczać 75% planowanych kwot, które pożyczkobiorca przeznaczy ze środków własnych na realizację przedsięwzięcia, o którym mowa w § 9 pkt 5. (tj. przedsięwzięcia ekologicznego określonego we wniosku o umorzenie, zgodnie z warunkami określonymi w odrębnej umowie zawartej z Narodowym Funduszem - przypis kontrolującego), a jeżeli uchwała w sprawie umorzenia zostanie podjęta po dniu 1 stycznia 2003 r. nie może być wyższa niż 25% wypłaconej kwoty z tym zastrzeżeniem, że kwota umorzona nie może przekraczać 25% planowanych kwot, które pożyczkobiorca przeznaczy ze środków własnych na realizację przedsięwzięcia, o którym mowa w § 9 pkt 5”*.

W ust. 2 § 11 sprecyzowano, że do środków własnych nie wlicza się środków finansowych Narodowego FOŚ i GW oraz Wojewódzkiego FOŚ i GW

przeznaczonych na realizację przedsięwzięcia, które ma być dofinansowane kwotą stanowiącą równowartość umorzonej kwoty.

Omawiając kwestię umorzenia, należy jednoznacznie wskazać, że podpisanie w dniu 26.08.2002 r. aneksu nr 2/175 do umowy pożyczki zakładającego zakończenie zadania do 31.12.2004 r. w sytuacji, gdy termin spłaty ostatniej raty pożyczki wyznaczony został do dnia 31.03.2003 r. oznaczało w praktyce rezygnację z możliwości ubiegania się o umorzenie części pożyczki.

(Notatka służbowa z dnia 27.02.2004 r. z rozmowy przeprowadzonej z pracownikiem Narodowego FOŚ i GW, „Zasady udzielania pomocy finansowej ze środków Narodowego FOŚ i GW w 1998 roku”, kopie uchwał Rady Miasta Nr LIV/954/98 z dnia 27 maja 1998 r. i Nr LV/987/98 z dnia 17 czerwca 1998 r., „Zasady udzielania i umarzania pożyczek (...)” na rok 2002 - tekst pierwotny i ze zmianą stanowią załącznik nr 29 akt kontroli).

B. Umowa pożyczki Nr PB99032/B/1999/0461011 /OZ-uk zawarta w dniu 17.08.1999 roku z Wojewódzkim FOŚ i GW.

Przedmiotową umowę w imieniu Miasta Bydgoszcz podpisali Wiceprezydenci **H. K.** i **B. B.** Pożyczka w kwocie 1.900 tys. zł została udzielona na zadanie „rozbudowa i modernizacja kompleksu utylizacji odpadów komunalnych Miasta Bydgoszczy w Żółwinie - Wypaleniskach”. W § 1 ust. 4 umowy określono, że:

„W wyniku realizacji zadania planowane jest osiągnięcie następującego efektu ekologicznego:

Przejęcie i utylizacja odpadów komunalnych Miasta Bydgoszczy oraz gmin Solec Kujawski i Białe Błota.

Ilość składowanych odpadów - ~140.000 t/rok

Instalacja do gospodarczego odzyskania biogazu

Rekultywacja istniejącego składowiska - ~ 10,5 ha w r. 1999/2000”.

Planowany koszt zadania ustalono na kwotę 37.629 tys. zł, a **planowany termin osiągnięcia efektu rzeczowego i ekologicznego wyznaczono na dzień 30.06.2000 r.** Ustalono również, że dokumenty potwierdzające osiągnięcie rzeczowego i ekologicznego efektu powinny zostać dostarczone w terminie 30 dni od osiągnięcia efektu ekologicznego i rzeczowego.

W § 4 umowy pożyczki zobowiązano pożyczkobiorcę do spłaty 17 rat pożyczki, określając termin spłaty pierwszej raty do dnia 15.11.2000 r. i ostatniej raty do dnia 15.11.2004 r. oraz ustalono sposób spłaty odsetek.

W § 9 umowy uregulowano kwestię wypowiedzenia umowy pożyczki:

„Umowa pożyczki może być wypowiedziana, a niespłacona kwota wraz z odsetkami i innymi zobowiązaniami w stosunku do Pożyczkodawcy może być postawiona w stan natychmiastowej wymagalności w razie wystąpienia następujących sytuacji:

1) opóźnienia spłacie kwoty pożyczki, jej raty lub odsetek należnych Pożyczkodawcy przekraczającego 30 dni od ustalonego terminu wymagalności,

- 2) wykorzystania pożyczki lub jej raty niezgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie pożyczki,
- 3) Pożyczkobiorca nie przystąpił lub odstąpił od realizacji zadania, na które pożyczka została udzielona,
- 4) zadanie nie osiągnęło efektu ekologicznego w terminie określonym przez Pożyczkobiorcę w umowie pożyczki,
- 5) w razie zagrożenia terminowej spłaty pożyczki z powodu złego stanu finansowego Pożyczkobiorcy,
- 6) jeżeli wskutek okoliczności, za które pożyczkobiorca ponosi odpowiedzialność, zabezpieczenie pożyczki uległo znacznemu zmniejszeniu,
- 7) jeżeli renegekcje warunków umowy z przyczyn spowodowanych przez Pożyczkobiorcę trwają dłużej niż 30 dni,
- 8) jeżeli wyniki kontroli wskazują na niewłaściwy przebieg realizowanego zadania,
- 9) Pożyczkobiorca nie spełnia innych warunków ustalonych w umowie."

Z harmonogramu rzeczowo - finansowego stanowiącego załącznik do umowy pożyczki wynika, że wykonanie budynku stacji segregacji nie było objęte dofinansowaniem ze środków z Wojewódzkiego FOŚ i GW. Zadanie to figuruje pod poz. II pkt 15 z terminem realizacji od IV kwartału 1999 r. do II kwartału 2000 r.

Z kolei w poz. III pkt 2, 3, 6 i 7 wymieniono następujące „objekty, czynności, zakupy” objęte dofinansowaniem z Wojewódzkiego FOŚ i GW:

- w pkt 2 „linię technologiczną do segregacji 150 tys. ton/rok”, wskazując jej wartość na kwotę 2.736 tys. zł, w tym środki z Wojewódzkiego FOŚ i GW w kwocie 500 tys. zł i termin wykonania od IV kwartału 1999 r. do II kwartału 2000 r.,
- w pkt 3 „podczyszczalnię ścieków i odcieków” o wartości 1.544 tys. zł, w tym środki finansowe z Wojewódzkiego FOŚ i GW w wysokości 50 tys. zł z terminem wykonania od IV kwartału 1999 r. do II kwartału 2000 r.,
- w pkt 6 „zakup sprzętu transportowo - technologicznego” o wartości 5.951 tys. zł, w tym środki finansowe z Wojewódzkiego FOŚ i GW w wysokości 1.000 tys. zł z terminem wykonania w IV kwartale 1999 r.,
- w pkt 7 „rekultywację starego wysypiska, dokumentację/roboty” o wartości 1.362 tys. zł, w tym środki finansowe z Wojewódzkiego FOŚ i GW w wysokości 350 tys. zł z terminem wykonania w IV kwartale 1999 r.

W toku kontroli ustalono, że omawiana umowa pożyczki nie była aneksowana.

Uwzględniając ustalenia kontroli dotyczące stacji segregacji odpadów i linii technologicznej do segregacji oraz rekultywacji starego wysypiska stwierdzić należy, że przedmiot umowy pożyczki nie został zrealizowany w terminie.

„Realizacja umów o pożyczki zawieranych z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dotyczących zadań Oczyszczania Ścieków Fordon oraz Wysypisko Odpadów Komunalnych w Żółwinie - Wypaleniskach”

była przedmiotem kontroli wewnętrznej przeprowadzonej w Wydziale Inwestycji Komunalnych i Mieszkalnictwa w dniach 31.07. – 02.08.2000 r. przez ówczesny Referat Skarg i Kontroli Wydziału Administracyjnego Urzędu Miasta Bydgoszczy znak: Ad.III.0913-14/2000.

W wyniku tej kontroli - odnośnie umowy pożyczki z dnia 17.08.1999 r. Nr PB99032/B/1999/0461011 /OZ-uk - stwierdzono już wówczas, że wyznaczony w umowie termin zakończenia zadania i uzyskania efektu rzeczowego i ekologicznego nie został osiągnięty, a o zmianach terminów realizacji nie poinformowano na piśmie Wojewódzkiego FOŚ i GW. Protokół z tej kontroli podpisany został w dniu 24.08.2000 r.

Pismem z dnia 22.08.2000 r. znak: WFOŚ/SK/1314/00 skierowanym do Prezydenta Miasta Bydgoszczy R. [REDAKTED] J. [REDAKTED] Prezes Zarządu Wojewódzkiego FOŚ i GW w Toruniu R. [REDAKTED] P. [REDAKTED] zapowiedział kontrolę realizacji inwestycji „rozbudowa i modernizacja kompleksu utylizacji odpadów komunalnych Miasta Bydgoszczy w Żółwinie - Wypaleniskach” objętej umową z Wojewódzkim FOŚ i GW nr PB99032.

Dopiero pismem z dnia 31.08.2000 r. L.dz. IKM/222/I/3/1768/2000 Wiceprezydent Miasta B. [REDAKTED] B. [REDAKTED] zawiadomił Wojewódzki FOŚ i GW, że zakres rzeczowy zadania inwestycyjnego „objęty harmonogramem robót został zrealizowany w swoim podstawowym zakresie z wyjątkiem stacji przyjmowania i segregacji odpadów oraz rekultywacji starego wysypiska”. W piśmie tym Prezydent B. B. [REDAKTED] wyjaśnił powody wyłączenia tych zadań z realizacji, wskazując odnośnie rekultywacji starego wysypiska na przedłużenie żywotności tego wysypiska do końca roku 2001, a odnośnie stacji segregacji odpadów na aktualnie rozważaną propozycję firmy „LOBBE” prowadzenia segregacji na terenie tej firmy.

Kontrola Wojewódzkiego FOŚ i GW przeprowadzona w dniach 29.09.2000 r. i 03.10.2000 r. potwierdziła, że zadanie objęte umową pożyczki nie zostało zrealizowane w terminie. Z ustaleń kontroli zawartych w protokole wynika również, że „zrealizowane do tej pory obiekty zadania nie są aktualnie eksploatowane. Zgodnie z przyjętą technologią użytkowanie wybudowanych obiektów będzie możliwe dopiero po zrealizowaniu linii segregacji odpadów. Z tym wiąże się również osiągnięcie efektu ekologicznego.”

Zastępca Prezesa Wojewódzkiego FOŚ i GW - K. [REDAKTED] J. [REDAKTED] pismem z dnia 18.12.2000 r. L.dz. WFOŚ/2649/2000 poinformował - powołując się na ustalenia kontroli Wojewódzkiego FOŚ i GW - Prezydenta Miasta Bydgoszczy R. [REDAKTED] J. [REDAKTED] a, że „zaawansowanie rzeczowe przedsięwzięcia wynosi około 70%”, wymieniając przy tym nie zrealizowane punkty z harmonogramu finansowo - rzeczowego. W piśmie wskazano również, że „Zarząd Miasta nie podał wielkości i zakresu efektu ekologicznego, osiągniętego w wyniku zrealizowanego zakresu robót oraz nie rozliczył się z kosztów zadania”.

Jednocześnie, w związku ze złożonym w 2001 r. wnioskiem o dofinansowanie zadania „stacja przyjmowania, rozładunku i wstępnej segregacji odpadów na kompleksie utylizacji odpadów komunalnych dla Bydgoszczy”, Wojewódzki FOŚ i GW zwrócił się „o rozpatrzenie możliwości podziału zadania pn. „Rozbudowa i modernizacja kompleksu utylizacji odpadów komunalnych Miasta Bydgoszczy w Żółwinie - Wypaleniskach” na dwa przedsięwzięcia. Pierwsze obejmowałoby zadanie zrealizowane do 15 lipca 2000 r., a drugie dotyczyłoby stacji segregacji odpadów”.

W odpowiedzi na powyższe pismo Wojewódzkiego FOŚ i GW Wiceprezydent B. B██████████ pismem z dnia 05.01.2001 r. L.dz.IKM/222/I/3/74/2001 przekazał zaktualizowany harmonogram rzeczowo – finansowy z sugerowanym przez Wojewódzki FOŚ i GW podziałem na dwa zadania, informując przy tym, że harmonogram nie obejmuje m.in. wykonania rekultywacji starego składowiska. W poz. III pkt 1 załączonego do pisma harmonogramu figuruje „stacja segregacji odpadów, linia technologiczna 120-150 tys. ton na rok z infrastrukturą towarzyszącą” o wartości 6.550 tys. zł, w tym środki Wojewódzkiego FOŚ i GW w wysokości 1.900 tys. zł z terminem realizacji od II kwartału 2001 r. do IV kwartału 2001 r.

Pismem z dnia 22 kwietnia 2002 L.dz. WFOŚ/1039/2002 Wojewódzki FOŚ i GW poinformował, że „przyjął do wiadomości proponowany sposób rozliczenia zrealizowanej części zakresu rzeczowego zadania (...)”, polegającego „na przyjęciu protokołów odbioru poszczególnych elementów przedsięwzięcia bez protokołu odbioru końcowego”. W piśmie tym jednocześnie podniesiono, że „zakres zadania ujęty w harmonogramie rzeczowo - finansowym obejmował m.in. budowę stacji segregacji odpadów, która nie została zrealizowana w terminie umownym”.

(Kopie: umowy pożyczki z dnia 17.08.1999 r. Nr PB99032/B/1999/0461011/OZ-uk, protokołu kontroli podpisanego w dniu 24.08.2000 r. znak: Ad.III.0913-14/2000, pisma z dnia 22.08.2000 r. znak: WFOŚ/SK/1314/00, pisma z dnia 31.08.2000 r. L.dz. IKM/222/I/3/1768/2000, wyciąg z protokołu kontroli przeprowadzonej przez Wojewódzki FOŚ i GW, kopia pisma z dnia 18.12.2000 r. L.dz. WFOŚ/2649/2000, kopia pisma z dnia 05.01.2001 r. L.dz.IKM/222/I/3/74/2001, kopia pisma z dnia 22 kwietnia 2002 L.dz. WFOŚ/1039/2002 stanowią załącznik nr 30 akt kontroli).

Uwzględniając przedstawione fakty, stwierdzić należy, że starania Wiceprezydenta B. B██████████, mające na celu wyłączenie z przedmiotu umowy niektórych elementów zadania i prolongatę terminu realizacji, podjęte zostały już po upływie wyznaczonego terminu na zakończenia zadania. Takie opóźnione ze strony ówczesnego przedstawiciela Miasta Bydgoszcz działanie mogło doprowadzić do wypowiedzenia przez Wojewódzki FOŚ i GW umowy pożyczki zgodnie postanowieniami cytowanego wyżej § 9 pkt 4 umowy pożyczki. Z uwagi na wyniki kontroli Wojewódzkiego FOŚ i GW oraz trwające

ponad 30 dni renegocjacje warunków umowy z przyczyn spowodowanych przez Pożyczkobiorcę uznać należy, że wystąpiły również przesłanki wypowiedzenia umowy przewidziane w § 9 pkt 7 i 8 umowy pożyczki. Należy przy tym stwierdzić, że **nadal możliwe jest wypowiedzenie przez Wojewódzki FOŚ i GW umowy pożyczki, co oznacza postawienie w stan natychmiastowej wymagalności nie spłaconej dotychczas kwoty pożyczki wraz z odsetkami z powodów przedstawionych wyżej. Łączna kwota nie spłaconych rat pożyczki (tj. trzy ostatnie raty po 262.500 zł) bez odsetek w chwili obecnej - zgodnie z umową pożyczki - wynosi 787.500 zł.** Jednak, zdaniem kontrolującego, skoro Wojewódzki FOŚ i GW do tej pory nie wypowiedział umowy pożyczki, wypowiedzenie tej umowy jest mało prawdopodobne.

W § 1 ust. 1 umowy pożyczki zawartej z Wojewódzkim FOŚ i GW w dniu 17.08.1999 r. przywołano wśród podstaw zawarcia tej umowy „Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu” stanowiące załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 11/99 z dnia 06.03.1999 r.

W § 11 „Zasad (...)” uregulowano warunki umorzenia części pożyczki:

„1. Umorzenie pożyczki może wynieść do 50% jej wysokości na wniosek Pożyczkodawcy po spełnieniu następujących warunków:

a) zadanie to zostało zrealizowane w terminie,

b) został osiągnięty efekt rzeczowy i ekologiczny zadania

c) spłacono w terminie 50% rat kapitałowych wraz z odsetkami.

2. W przypadku zadań o charakterze ponad gminnym realizowanych na podstawie zawartych porozumień o wspólnym finansowaniu między podmiotami oraz spełnieniu przesłanek określonych w ust. 1 pkt a i b umorzenie pożyczki może wynieść do 70% jej wysokości, przy terminowej spłacie 30% rat kapitałowych pożyczki wraz z należnymi odsetkami.

3. Wnioskodawca zobowiązuje się przeznaczyć środki finansowe uzyskane w wyniku umorzenia na inne zadania związane z ochroną środowiska.

4. Wysokość umorzenia będzie uzależniona od aktualnych możliwości finansowych Wojewódzkiego Funduszu (...)”.

W uzasadnieniu do uchwały Nr X/296/99 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 26 maja 1999 r. w sprawie pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu podkreślono walory tej formy zaciągnięcia zobowiązania z uwagi na możliwość umorzenia do 50% kwoty pożyczki.

Zdaniem kontrolującego Miasto Bydgoszcz w chwili zawarcia umowy pożyczki mogło liczyć na umorzenie nawet do 70% umowy pożyczki. Zgodnie bowiem z założeniami umowy pożyczki, w wyniku realizacji zadania planowano osiągnięcie efektu ekologicznego polegającego na przejęciu i utylizacji odpadów komunalnych Miasta Bydgoszczy oraz gmin Solec Kujawski i Białe Błota.

Z uzyskanej z Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska dokumentacji wynika, że „Porozumienie komunalne” pomiędzy Miastem Bydgoszcz a Gminą Białe Błota w przedmiocie „określenia szczegółowych zasad z zakresu składowania odpadów komunalnych pochodzących z terenu Gminy Białe Błota na wysypisku odpadów komunalnych mieszczącym się w kompleksie utylizacji odpadów w Żółwinie Wypaleniskach” zostało zawarte w dniu 21 października 1998 r. Analogiczne „Porozumienie międzygminne” pomiędzy Miastem Bydgoszcz a Gminą Solec Kujawski zawarte zostało w dniu 20 czerwca 2002 r. W § 3 „Porozumienia” zawartego z Gminą Białe Błota - „*tytułem wykonywania powierzonych obowiązków*” - Gmina Białe Błota zobowiązała się do „*uczestniczenia w kosztach ich realizacji, przez które rozumie się koszty związane z modernizacją i rozbudową kompleksu utylizacji odpadów w Żółwinie - Wypaleniskach oraz jego dalszą eksploatacją oraz rekultywacją*”. W załączniku nr 1 do „Porozumienia” wśród głównych obiektów oraz zakupów inwestycyjnych wymieniono również stację segregacji odpadów. Analogiczne postanowienia wynikają z art. 6 ust. 3 „Porozumienia” zawartego z Gminą Solec Kujawski, zgodnie z którym „*tytułem wykonania przedmiotu porozumienia Zarząd Solca Kujawskiego zobowiązuje się do uczestniczenia w kosztach modernizacji i rozbudowy składowiska*”. W załączniku nr 1 do „Porozumienia”, określającym sposób obliczenia wysokości udziału w kosztach modernizacji i rozbudowy składowiska przypadających na Gminę Bydgoszcz i Solec Kujawski, wskazano również przewidywany koszt budowy stacji segregacji odpadów w wysokości 9.572.137 zł.

Z uwagi na powzięte wątpliwości w związku z zawartymi w § 11 „Zasad (...)” sformułowaniami typu „*umorzenie pożyczki może wynieść*”, „*wysokość umorzenia będzie uzależniona od aktualnych możliwości finansowych Wojewódzkiego Funduszu*” kontrolujący zwrócił się do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu o wyjaśnienie. W rozmowie telefonicznej przeprowadzonej w dniu 26.02.2004 r. z Panią A [REDAKTOWANO] B [REDAKTOWANO] - Kierownikiem Sekcji Kontroli Wojewódzkiego FOŚ i GW kontrolujący ustalił, że w przypadku wywiązania się pożyczkobiorcy z umowy pożyczki tj. przede wszystkim wykonania planowanego zadania, osiągnięcia efektu rzeczowego i ekologicznego w ustalonych terminach, spłacenia pożyczki w wymaganych terminach w wysokości umożliwiającej ubieganie się o umorzenie pozostałej części pożyczki, Rada Nadzorcza podejmuje decyzję o umorzeniu części pożyczki. Kierownik B [REDAKTOWANO] oświadczyła, że nie spotkała się, aby w podobnej sytuacji odmówiono pożyczkobiorcy możliwości umorzenia części pożyczki. Odnośnie podniesionej przez kontrolującego kwestii zmian „Zasad udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu” dotyczących zmniejszenia górnej kwoty umorzenia pożyczki w okresie od zawarcia umowy pożyczki do chwili możliwości wystąpienia z wnioskiem o jej umorzenie pracownik Wojewódzkiego FOŚ i GW stwierdził, że pożyczka jest umarzana maksymalnie do górnej kwoty określonej w nowych

zasadach, czyli może się zdarzyć, że do kwoty niższej niż ustalona w zasadach obowiązujących w chwili zawarcia umowy. Z tym stwierdzeniem - zważywszy na zapis: „wysokość umorzenia będzie uzależniona od aktualnych możliwości finansowych Wojewódzkiego Funduszu”, jak również na okoliczność, że „Zasady (...)” obowiązujące w chwili możliwości umorzenia części pożyczki odzwierciedlają bieżącą sytuację finansową Wojewódzkiego FOŚ i GW, nie sposób się nie zgodzić.

Z powyższych względów kontrolujący dokonał analizy „Zasad (...)” obowiązujących w dniu wystąpienia możliwości ubiegania się o umorzenie części pożyczki, czyli z chwilą spłaty 30% pożyczki (jeśliby traktować realizowaną inwestycję jako zadanie o charakterze ponadgminnym), bądź też z chwilą spłaty 50% pożyczki.

W tym miejscu warto podnieść problem ewentualnego podziału ustalonej w umowie pożyczki raty pożyczki w przypadku zaistnienia warunków do umorzenia pożyczki, który był przedmiotem rozmowy z pracownikiem Wojewódzkiego FOŚ i GW w Toruniu - A [REDAKTOWANO] B [REDAKTOWANO]. Jak wyjaśniono wyżej, z wnioskiem o umorzenie pożyczki pożyczkobiorca może ubiegać się po spełnieniu szeregu warunków, w tym spłacenia w terminie określonego w „Zasadach udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków Wojewódzkiego FOŚ i GW w Toruniu” procentu rat kapitałowych pożyczki. Określony procent rat kapitałowych pożyczki może stanowić np. kilka całych rat i ułamkową część raty. Należy przy tym pamiętać, że terminy płatności rat należy zachować pod rygorem utraty możliwości ubiegania się o umorzenie pożyczki. Kierownik B [REDAKTOWANO] ostrzegła, że spłacenie przez pożyczkodawcę raty pożyczki (transzy) w terminie wcześniejszym niż ustalony w umowie wymaga wcześniejszej zgody Wojewódzkiego FOŚ i GW Toruniu. We wskazanej sytuacji istnieje zatem możliwość spłaty w terminie wcześniejszym niż wymagalny części raty (brakującej do sumy stanowiącej określony w „Zasadach ...” procent pożyczki, której spłacenie w całości umożliwi umorzenie pożyczki), a następnie wystąpienie z wnioskiem o umorzenie do Wojewódzkiego FOŚ i GW w Toruniu. Należy przy tym zadbać, aby odpowiedź z Wojewódzkiego FOŚ i GW uzyskać przed upływem terminu wymagalności całej raty, aby w przypadku odmowy umorzenia spłacić pozostałą część raty w terminie ustalonym w umowie pożyczki.

Zatem powracając do „Zasad (...)” obowiązujących w chwili wystąpienia możliwości ubiegania się o umorzenie części pożyczki wskazać należy, że spłata 30% pożyczki przypadła przy spłacie XII raty płatnej do dnia 15.08.2003 r. Z kolei spłata 50% pożyczki przypadła przy spłacie XIV raty płatnej do dnia 15.02.2004 r.

Z „Zasad (...)” stanowiących załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 19/03 z dnia 22.02.2003 r. - obowiązujących w chwili spłaty XII raty pożyczki - wynika możliwość umorzenia pożyczki do 35% jej wysokości, bądź do 45% wypłaconej kwoty pożyczki w przypadku pożyczek udzielonych na zadania o charakterze ponadgminnym realizowane na podstawie zawartych umów lub

porozumień o wspólnym finansowaniu między jednostkami samorządu terytorialnego.

W „Zasadach (...)” stanowiących załącznik nr 1 do uchwały Rady Nadzorczej nr 160/03 z dnia 04.10.2003 r. - obowiązujących w chwili spłaty XIV raty pożyczki - określono, że umorzenie pożyczki może wynieść do 30% jej wysokości, z tym, że - analogicznie jak we wskazanych wyżej „Zasadach (...)” - umorzenie pożyczek udzielonych na zadania o charakterze ponadgminnym realizowane na podstawie zawartych umów lub porozumień o wspólnym finansowaniu między jednostkami samorządu terytorialnego może wynieść do 45% wysokości pożyczki.

Reasumując, realna możliwość umorzenia w roku 2003 i 2004 części pożyczki w przypadku terminowego wykonania zadania wyniosłaby do 45% wysokości pożyczki (tj. do kwoty 855.000 zł) przy założeniu realizacji zadania ponadgminnego, bądź w przeciwnym przypadku do 30% wysokości pożyczki (tj. do kwoty 570.000 zł).

(Kopie „Zasad udzielania i umarzania pożyczek (...)” stanowiących załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 11/99 z dnia 06.03.1999 r., uchwały Nr X/296/99 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 26 maja 1999 r., „Porozumienia komunalnego” z dnia 21 października 1998 r., „Porozumienia międzygminnego z dnia 20 czerwca 2002 r., notatka służbowa z dnia 26.02.2004 r., wyciąg z „Zasad (...)” stanowiących załącznik nr 2 do uchwały Rady Nadzorczej nr 19/03 z dnia 22.02.2003 r., wyciąg z „Zasad (...)” stanowiących załącznik nr 1 do uchwały Rady Nadzorczej nr 160/03 z dnia 04.10.2003 r. stanowią załącznik nr 31 akt kontroli).

C. Umowa pożyczki Nr PB02037 / OZ-ogk zawarta w dniu 30.11.2002 roku z Wojewódzkim FOŚ i GW.

Przedmiotową umowę w imieniu Miasta Bydgoszcz podpisał Prezydent Miasta K [REDAKTOWANE] D [REDAKTOWANE]. Pożyczka w kwocie 2.500 tys. zł została udzielona na zadanie pn. „Stacja rozładunku i segregacji na terenie kompleksu utylizacji odpadów komunalnych w Żółwinie - Wypaleniskach”.

W § 4 ust. 3 umowy **pożyczkobiorca zobowiązany został do wykonania planowanego zadania i osiągnięcia efektu rzeczowego do dnia 30.06.2003 r.** Z kolei w ust. 4 § 4 umowy stwierdzono, że „osiągnięcie planowanego efektu ekologicznego ustala się na dzień: 30.09.2003 r.” W § 4 ust. 8 zobowiązano pożyczkobiorcę do przedstawienia dokumentów potwierdzających zakończenie zadania oraz osiągnięcia efektu ekologicznego, tj. odpowiednio do dnia 30.07.2003 r. i do dnia 30.10.2003 r. Harmonogram rzeczowo - finansowy na zadanie inwestycyjne objęte umową pożyczki stanowi załącznik nr 1 do umowy pożyczki. W załączniku nr 2 do umowy pożyczki określono natomiast przewidywany efekt ekologiczny, tj.:

- 1) równoważny efektowi rzeczowemu w postaci wybudowania i przekazania do eksploatacji stacji rozładunku i segregacji odpadów komunalnych o zdolności przerobowej do 60 tys. Mg / rok / 1 zmianę roboczą.
- 2) maksymalnie możliwe i technologicznie uzasadnione wydzielenie z całej masy odpadów komunalnych dowożonych na teren kompleksu odpadów:
 - biodegradalnych przeznaczonych do składowania w kopcach BIO-EN-ER do naturalnego beztlenowego rozkładu,
 - balastowych (które nie podlegają biodegradacji lub których czas rozkładu jest bardzo długi) przeznaczonych do zdeponowania na składowisku balastu,
 - nadających się do powtórnego wykorzystania w drodze recyklingu.

Ustalono również, że „*zasięg oddziaływania inwestycji jest równoważny obszarowi z jakiego zwożone są odpady komunalne i aktualnie dotyczy gminy Bydgoszcz, gminy Solec Kujawski, gminy Białe Błota*”.

W § 6 umowy pożyczki postanowiono, że spłata pożyczki nastąpi w 16 - tu ratach, przy czym termin płatności I - szej raty pożyczki ustalono na dzień 30.11.2003 r., a ostatniej XVI - tej raty na dzień 31.08.2007 r.

Pismem z dnia 11.02.2004 r. znak: WFOŚ/878/04 Prezes Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu R. [REDAKTOWANE] P. [REDAKTOWANE] uznał, że zadanie pn. „*Stacja rozładunku i segregacji na terenie kompleksu utylizacji odpadów komunalnych w Żółwinie - Wypaleniskach*” „*zostało wykonane i zakończone zgodnie z terminami umownymi (umowa pożyczki nr PB02037/OZ-sk)*”.

Z § 1 ust. 1 umowy pożyczki wynika, że podstawą udzielenia pożyczki są m.in. „*Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu*” stanowiące załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 3/02 z dnia 26.01.2002 r. W § 13 tych zasad określono warunki umorzenia części pożyczki:

„*1. Udzielona pożyczka może być częściowo umorzona na wniosek Pożyczkobiorcy.*

2. Umorzenie pożyczki może wynieść do 35% jej wysokości po spełnieniu następujących warunków:

a. zadanie zostało zrealizowane w terminie;

b. został osiągnięty planowany efekt rzeczowy i ekologiczny zadania w terminach określonych w umowie;

c. spłacono w terminie co najmniej 65% rat kapitałowych pożyczki wraz z odsetkami;

d. Pożyczkobiorca wywiązał się z obowiązku uiszczenia opłat za korzystaniem ze środowiska i kar za nieprzestrzeganie wymogów ochrony środowiska oraz innych zobowiązań finansowych wobec Wojewódzkiego Funduszu;

(...)

4. W przypadku zadań o charakterze ponadgminnym realizowanych na podstawie zawartych umów lub porozumień o wspólnym finansowaniu zadań

między jednostkami samorządu terytorialnego oraz po spełnieniu przesłanek określonych w ust. 2 pkt a, b, d umorzenie pożyczki może wynieść do 55% jej wysokości, przy terminowej spłacie co najmniej 45% rat kapitałowych wraz z należnymi odsetkami.

(...)

6. Wnioskodawca zobowiązuje się przeznaczyć środki finansowe uzyskane w wyniku umorzenia na inne zadania związane z ochroną środowiska.

7. Wysokość umorzenia będzie uzależniona od aktualnych możliwości finansowych Wojewódzkiego Funduszu."

Mając na uwadze zawarte przez Miasto Bydgoszcz „Porozumienie komunalne” z Gminą Białe Błota z dnia 21 października 1998 r. i „Porozumienie międzygminne” z Gminą Solec Kujawski z dnia 20 czerwca 2002 r. w przedmiocie określenia szczegółowych zasad z zakresu składowania odpadów komunalnych z terenów tych gmin na wysypisku odpadów komunalnych mieszczącym się w kompleksie utylizacji odpadów w Żółwinie Wypaleniskach (patrz: pkt 6 „B” sprawozdania), jak również zapis zawarty w załączniku nr 2 do umowy pożyczki odnośnie przewidywanego efektu ekologicznego: „*zasięg oddziaływania inwestycji jest równoważny obszarowi z jakiego zwożone są odpady komunalne i aktualnie dotyczy gminy Bydgoszcz, gminy Solec Kujawski, gminy Białe Błota*”, Miasto Bydgoszcz może - zdaniem kontrolującego - ubiegać się o umorzenie do 55% wysokości udzielonej pożyczki tj. do kwoty 1.375 tys. zł.

Analizując zapis § 6 umowy pożyczki należy stwierdzić, że spłata 45% rat kapitałowych pożyczki nastąpi przy spłacie VII raty wymagalnej na dzień 31.05.2005 r. Należy przy tym wyjaśnić, że 45% rat kapitałowych wynosi 1.125 tys. zł, a łączna wartość 7 - miu pierwszych rat (każda rata po 156.250 zł) to 1.250 tys. zł, czyli o 125 tys. zł więcej od kwoty stanowiącej równowartość 45% rat kapitałowych.

Zatem, aby pożyczkobiorca mógł wykorzystać maksymalnie możliwości umorzenia części pożyczki, tj. umorzenia 55% udzielonej pożyczki, powinien - zgodnie z § 8 ust. 1 umowy pożyczki - uzyskać zgodę pożyczkodawcy na spłatę części VII raty w wysokości 31.250 zł przed terminem ustalonym w umowie, czyli przed dniem 31.05.2005 r. W przeciwnym wypadku - w myśl § 8 ust. 2 umowy pożyczki - „*przedterminowa spłata pożyczki lub jej raty bez zgody Pożyczkodawcy nie stanowi podstawy do wcześniejszego korzystania z uprawnień wynikających z § 13 ust. 2c „Zasad udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu”*”. Następnie po uzyskaniu zgody na wcześniejszą spłatę części raty pożyczki i po spłaceniu tej części, należy wystąpić z wnioskiem o umorzenie 55% udzielonej pożyczki. Należy przy tym zadbać, aby odpowiedź z Wojewódzkiego FOŚ i GW uzyskać przed upływem terminu wymagalności całej raty, aby w przypadku odmowy umorzenia spłacić pozostałą część raty w terminie ustalonym w umowie pożyczki, nie tracąc przy tym ponownej możliwości ubiegania się o umorzenie. Zatem wystąpienie do

Wojewódzkiego FOŚ i GW o zgodę na wcześniejszą spłatę części raty powinno nastąpić odpowiednio wcześniej. W tym miejscu przypomnieć warto, że warunkiem ubiegania się o umorzenie części pożyczki jest również terminowa spłata odsetek.

Warto również wskazać na § 10 ust. 1 pkt 1 umowy pożyczki, stosownie do którego umowa pożyczki może być wypowiedziana, a niespłacona kwota wraz z odsetkami i innymi zobowiązaniami w stosunku do Pożyczkodawcy może być postawiona w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku opóźnienia w spłacie kwoty pożyczki, jej raty lub odsetek należnych Pożyczkodawcy przekraczającego 30 dni od ustalonego terminu wymagalności.

Spłata 65% rat kapitałowych pożyczki (tj. kwoty 1.625 tys. zł) nastąpi natomiast przy spłacie X raty pożyczki wymagalnej na dzień 28.02.2006 r. Suma 10 - ciu pierwszych rat pożyczki stanowi dokładnie kwotę 1.625 tys. zł, czyli 65% wysokości uzyskanej z Wojewódzkiego FOŚ i GW pożyczki.

Walor możliwości częściowego umorzenia pożyczki podkreślony został również w uzasadnieniu do uchwały Nr LI/1634/2002 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie zaciągnięcia pożyczki w wysokości 2.500 tys. zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na budowę stacji segregacji odpadów, realizowaną w ramach zadania inwestycyjnego p.n. „Kompleks Utylizacji Odpadów Żółwin - Wypaleniska - stacja segregacji”.

(Kopie umowy pożyczki Nr PB02037 / OZ-ogk z dnia 30.11.2002, pisma z dnia 11.02.2004 r. znak: WFOŚ/878/04, „Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu” stanowiące załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 3/02 z dnia 26.01.2002 r., kopia uchwały Nr LI/1634/2002 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 26 czerwca 2002 r. stanowią załącznik nr 32 akt kontroli).

7. Posiedzenia Zarządu Miasta Bydgoszczy od 08.02.1999 r. do 16.01.2002 r.

Stacja segregacji odpadów komunalnych i inne elementy zadania inwestycyjnego pn. „rozbudowa kompleksu utylizacji odpadów komunalnych w Żółwinie - Wypaleniskach” a także problemy związane z realizacją tego zadania były tematem obrad m.in. na posiedzeniach Zarządu Miasta Bydgoszczy w dniach 08.02.1999 r., 17.05.1999 r., 08.11.1999 r., 05.06.2000 r., 06.06.2000 r., 12-13.06.2000 r., 02.04.2001 r., 24.04.2001 r., 09.07.2001 r., 20.07.2001 r., 22.10.2001 r., 16.01.2002 r.

Z protokołów posiedzeń wynika, że Członkowie Zarządu Miasta byli informowani na bieżąco o postępach realizacji inwestycji, o zobowiązaniach prawnych gminy w zakresie odpadów komunalnych, o potrzebie szybkiej realizacji stacji segregacji z uwagi na postanowienia umowy pożyczki zawartej

z Narodowym FOŚ i GW w Warszawie (posiedzenia Zarządu Miasta z dnia 08.02.1999 r., 17.05.1999 r., 05.06.2000 r., 24.04.2001 r., 22.10.2001 r., 16.01.2002 r.).

Członkowie Zarządu obradowali również w sprawie lokalizacji stacji segregacji odpadów, rozważając wspólne przedsięwzięcie z firmą „Lobbe - Bydgoszcz” Sp. z o.o., dokonując przy tym wizji lokalnej hali segregacji odpadów na terenie firmy „Lobbe - Bydgoszcz” przy ul. Inwalidów 4 i decydując o wszczęciu procedury przetargowej na linię segregacji odpadów komunalnych bez określenia miejsca jej lokalizacji (posiedzenia Zarządu Miasta z dnia 08.11.1999 r., 05.06.2000 r., 06.06.2000 r., 12-13.06.2000 r., 02.04.2001 r., 09.07.2001 r.).

Dopiero na posiedzeniu Zarządu Miasta w dniu 20 lipca 2001 r. Zarząd Miasta podjął ostateczną decyzję w sprawie lokalizacji stacji segregacji odpadów dla Miasta na wysypisku odpadów komunalnych w Żółwinie - Wypaleniskach.

Na posiedzeniu tym przedstawiono m.in. opinię w sprawie lokalizacji stacji segregacji odpadów podpisaną przez ówczesnych: Zastępcę Dyrektora Wydziału Utrzymania Miasta - W██████████ S██████████ Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska - W██████████ C██████████ Dyrektora Wydziału Rozwoju i Promocji Miasta - M██████████ S██████████ Dyrektora Wydziału Inwestycji Komunalnych i Mieszkalnictwa - J██████████ W██████████, informację przygotowaną przez Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej dotyczącą skutków transportowych lokalizacji sortowni odpadów na terenie „Lobbe” przy ul. Inwalidów w Bydgoszczy (pismo z dnia 16.07.2001 r.) oraz pismo Komisji Gospodarki Komunalnej Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 11.07.2001 r. BRM-00631/IV/19/2001 wyrażające „*zaniepokojenie wobec braku realizacji linii sortowniczej na wysypisku w Żółwinie ze środków NFOŚ*” i prośbę o „*pilne podjęcie działań zmierzających do realizacji tego zadania inwestycyjnego*”. Zarówno według wskazanej opinii dyrektorów wydziałów, jak również zgodnie ze stanowiskiem Zarządu Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej, lokalizacja stacji segregacji odpadów na terenie kompleksu utylizacji odpadów komunalnych w Żółwinie - Wypaleniskach jest korzystniejsza od wariantu lokalizacji w Bydgoszczy przy ul. Inwalidów. Wśród czynników przemawiających za przyjęciem tej lokalizacji w opinii wymieniono:

- „1) *prawo własności miasta do terenu pozwalające na jego funkcjonalne zagospodarowanie i zarządzanie,*
- 2) *możliwość kreowania polityki w zakresie kształtowania cen jednostkowych związanych z przyjęciem deponowanych odpadów,*
- 3) *dogodne położenie w układzie aglomeracji miasta Bydgoszcz, oraz bardziej funkcjonalny układ komunikacyjny zarówno wewnętrzny jak i zewnętrzny, nie obciążający układu drogowego Miasta,*
- 4) *możliwość realizacji stacji o pożądanej wydajności nieograniczonej gabarytami istniejącego obiektu,*
- 5) *rezerwy terenowe umożliwiające czasowe składowanie i przetrzymywanie odpadów i surowców przeznaczonych do recyklingu.”*

Zaznaczono również, że „*pomimo, wysokiego poziomu myśli technicznej zawartej w oferowanych liniach sortowniczych należy uwzględnić ich awaryjność. W przypadku awarii linii następuje odkładanie się odpadów nie segregowanych co wymaga znacznej rezerwy terenu, oddalonej od skupisk ludzkich.*”

Zdaniem kontrolującego wskazane wyżej argumenty co do lokalizacji stacji segregacji uznać należy za racjonalne, trudne do podważenia a zarazem „mało odkrywcze”, ponieważ ich podniesienie nie wymaga szczególnej wiedzy specjalistycznej. Z tych też względów należy domniemywać, że znajomość tych argumentów przez Członków Zarządu, wypełniających rzetelnie swoje obowiązki podczas obrad nad zmianą pierwotnie zakładanej lokalizacji stacji segregacji odpadów, była znana. Znane z pewnością były również dane na temat zakupów nieruchomości pod strefę ochrony sanitarnej wysypiska w Wypaleniskach. W tym miejscu należy przypomnieć (pkt 2 rozdziału I niniejszego sprawozdania), że większość tych nieruchomości za łączną kwotę 2.824.789 zł została zakupiona do końca 1999 r.

W dniu 17 maja 1999 r. Zarząd Miasta zaakceptował projekt uchwały Rady Miasta w sprawie pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na dofinansowanie zadania pod nazwą „Rozbudowa i modernizacja kompleksu utylizacji odpadów komunalnych w Żółwinie - Wypaleniskach” w wysokości 1.900.000 zł.

Na posiedzeniu w dniu 12 i 13 czerwca 2000 roku Zarząd Miasta został poinformowany o możliwości wydłużenia czasokresu wykorzystywania wysypiska odpadów w Żółwinie - Wypaleniskach i postanowił o podjęciu procedury zmierzającej do realizacji inwestycji polegającej na podwyższeniu przyzmy składowiska odpadów w Żółwinie - Wypaleniskach z rzędnej 88 m n.p.m. do 90 m n.p.m.

(Wyciągi z protokołów posiedzeń Zarządu Miasta wraz z materiałami: Nr 16/99 z dnia 8 lutego 1999 r., Nr 37/99 z dnia 17 maja 1999 r., Nr 75/99 z dnia 8 listopada 1999 r., Nr 121/2000 z dnia 5 czerwca 2000 r., Nr 122/2000 z dnia 6 czerwca 2000 r., Nr 123/2000 z dnia 12 i 13 czerwca 2000 r., Nr 187/01 z dnia 2 kwietnia 2001 r., Nr 191/01 z dnia 24 kwietnia 2001 r., Nr 207/01 z dnia 9 lipca 2001 r., Nr 209/01 z dnia 17, 18 i 20 lipca 2001 r., Nr 231/2001 z dnia 22 października 2001 r., Nr 250/02 z dnia 16 stycznia 2002 r. stanowią załącznik nr 33 akt kontroli).

Analiza wskazanych protokołów posiedzeń i materiałów na te posiedzenia wykazała, że pomimo przekazywanych na bieżąco - począwszy od roku 1999 - przez wydziały merytoryczne ds. inwestycji i ochrony środowiska obszernych informacji na temat konieczności realizacji stacji segregacji w terminie określonym w umowie pożyczki z Narodowym FOŚ i GW pod rygorem spłaty całej kwoty pożyczki wraz z odsetkami lub zapłaty kary w wysokości 25%

udzielonej pożyczki, a także opinii negatywnych dotyczących lokalizacji stacji segregacji odpadów na terenie firmy Lobbe - Bydgoszcz Sp. z o.o. przy ul. Inwalidów 4 z uwagi m.in. na położenie tej stacji w centrum miasta (co np. w przypadku awarii stanowiłoby poważny problem), niezbyt korzystny układ komunikacyjny, maksymalnie zaplanowaną wydajność dla tej stacji ok. 50 tys. ton rocznie nie spełniającą wymogów umowy pożyczki zawartej z Narodowym FOŚ i GW, Członkowie Zarządu podjęli racjonalną decyzję odnośnie lokalizacji stacji dopiero na posiedzeniu w dniu 20 lipca 2001 r.

III. Wnioski kontroli.

1. Inwestycja pn. „Rozbudowa i modernizacja kompleksu utylizacji odpadów komunalnych dla m. Bydgoszczy w Żółwinie - Wypaleniskach” rozpoczęta została w roku 1997.
2. W okresie od 1991 do końca 2003 r. Miasto Bydgoszcz wykupiło 27 nieruchomości położonych w Wypaleniskach gm. Solec Kujawski i usytuowanych w strefie ochrony sanitarnej wysypiska odpadów komunalnych o łącznej powierzchni 31.04.50 ha za łączną kwotę 3.103.249 zł; ponadto w okresie od 1991 r. do końca 1994 r. Miasto przydzieliło 6 mieszkań w bloku komunalnym, aby przekwaterować rodziny z wykupionych w tym okresie budynków.
3. W latach 1998 - 2002 na dofinansowanie zadania „rozbudowa i modernizacja kompleksu utylizacji odpadów komunalnych dla m. Bydgoszczy w Żółwinie - Wypaleniskach” zawarto jedną umowę pożyczki z Narodowym FOŚ i GW w czerwcu 1998 r. na kwotę 16.000 tys. zł i dwie umowy pożyczki z Wojewódzkim FOŚ i GW w dniu 17.08.1999 roku na kwotę 1.900 tys. zł i w dniu 30.11.2002 roku na kwotę 2.500 tys. zł.
4. Umowy pożyczki zawarte z Narodowym FOŚ i GW i Wojewódzkim FOŚ i GW z dnia 17.08.1999 r. obejmowały swym zakresem m.in. wykonanie budynku stacji segregacji odpadów wraz z linią technologiczną oraz rekultywację starego wysypiska. Z uwagi na niewykonanie tych zadań w terminach pierwotnie wyznaczonych Miasto Bydgoszcz utraciło możliwość ubiegania się o umorzenie części pożyczek, tj. maksymalnie do 15% udzielonej pożyczki przez Narodowy FOŚ i GW oraz do 70% udzielonej pożyczki przez Wojewódzki FOŚ i GW.
5. Niezrealizowanie w terminie określonym w wymienionych w pkt 4 umowach pożyczek stacji segregacji odpadów wraz z linią technologiczną spowodowane zostało działaniami podjętymi przez Wiceprezydenta Miasta B. [REDAKTOWANE] B. [REDAKTOWANE] w celu utworzenia z firmą „Lobbe – Bydgoszcz” Sp. z o.o. wspólnego przedsiębiorstwa zajmującego się recyklingiem odpadów komunalnych i zainstalowania linii sortowniczej w hali znajdującej się na terenie firmy „Lobbe – Bydgoszcz” w Bydgoszczy przy ul. Inwalidów 4. Założona koncepcja z góry była skazana na porażkę z uwagi na fakt, iż wybudowana przez firmę „Lobbe – Bydgoszcz” hala przewidziana została na

montaż linii sortowniczej o maksymalnej wydajności do 50 tys. ton na rok, podczas gdy wymogi pożyczkodawców co do przerobu stacji segregacji określone zostały na 120 - 150 tys. ton na rok. Zapewnienia Wiceprezydenta B. B. [REDAKTOWANE] o możliwej wydajności linii do segregacji odpadów w hali należącej do firmy „Lobbe - Bydgoszcz” rzędu 120 - 150 tys. ton na rok w kierowanej do Narodowego FOŚ i GW korespondencji uznać należy za nieprawdziwe, gdyż nie znajdują żadnego oparcia w zgromadzonej w trakcie kontroli dokumentacji. Niezrealizowanie zadania zgodnie z wymogami umowy pożyczki z Narodowym FOŚ i GW mogło spowodować naliczenie przez ten Fundusz kary w wysokości 25% wypłaconej kwoty pożyczki stosownie do § 6 ust. 5 umowy pożyczki.

6. Niewykonanie w terminie zadania „rekultywacji starego wysypiska” spowodowane było przedłużeniem żywotności tego wysypiska. Realizowany projekt rekultywacji autorstwa firmy „CONECO – BUD” Sp. z o.o. z siedzibą w Rumii zakłada podniesienie maksymalnej rzędnej zrekultywowanego składowiska na poziomie 90 m n.p.m. Poziom ten został osiągnięty, jak wynika z wyjaśnień przedstawicieli Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji w połowie 2003 r.

7. Aktualnie do realizacji pozostaje w terminie do 31.12.2004 r. zadanie „rekultywacja starego wysypiska”. Niewywiązanie się z wykonania tego zadania w terminie może spowodować - zgodnie z § 6 ust. 5 umowy pożyczki - naliczenie przez Narodowy FOŚ i GW kary umownej w wysokości 25% wypłaconej kwoty pożyczki (tj. 12.041 tys. zł), co stanowi kwotę 3.041.250 zł. Warto w tym miejscu zacytować wyjaśnienia inspektora S. [REDAKTOWANE] złożone w dniu 16.03.2004 r. (pkt 5 „Ustaień kontroli”), z których wynika, że „na dzień dzisiejszy zarówno w planie wieloletnim jak i w planie inwestycyjnym na rok 2004 nie są zabezpieczone środki finansowe umożliwiające realizację tego elementu zadania (...)”.

8. Nadal możliwe jest wypowiedzenie przez Wojewódzki FOŚ i GW umowy pożyczki zawartej w dniu 17.08.1999 r. stosownie do postanowień zawartych w § 9 pkt 4, 7 i 8 tej umowy, co oznacza postawienie w stan natychmiastowej wymagalności nie spłaconej dotychczas kwoty pożyczki wraz z odsetkami. Łączna kwota nie spłaconych rat pożyczki (tj. trzy ostatnie raty po 262.500 zł) bez odsetek w chwili obecnej - zgodnie z umową pożyczki - wynosi 787.500 zł. Jednak, zdaniem kontrolującego, skoro Wojewódzki FOŚ i GW do tej pory nie wypowiedział umowy pożyczki, wypowiedzenie tej umowy jest mało prawdopodobne.

9. Przedmiot umowy pożyczki zawartej w dniu 30.11.2002 roku z Wojewódzkim FOŚ i GW został zrealizowany w terminie, co potwierdził pożyczkodawca. Miasto Bydgoszcz z chwilą spłaty 45% rat kapitałowych pożyczki może ubiegać się o umorzenie do 55% udzielonej pożyczki, co stanowi równowartość kwoty 1.375 tys. zł.

10. Niezrealizowanie zadania rekultywacji spowodowane zostało czynnikami obiektywnymi w przeciwieństwie do niewykonania w terminie stacji segregacji, za co odpowiedzialność ponosi Wiceprezydent Miasta B. [REDAKTOWANE] B. [REDAKTOWANE].

który podjętymi przez siebie bezpośrednio działaniami do takiej sytuacji doprowadził. Jednak nawet w przypadku terminowej realizacji stacji segregacji Miasto Bydgoszcz nie mogłoby ubiegać się o umorzenie części pożyczki udzielonej przez Narodowy czy Wojewódzki FOŚ i GW z uwagi na niewykonanie zadania „rekultywacji starego wysypiska”. Wówczas Miasto Bydgoszcz miałoby z pewnością większe możliwości renegotjacji umowy pożyczki z pożyczkodawcą mających na celu wyłączenie „rekultywacji starego wysypiska”, bądź prolongatę terminu wykonania tego zadania w sposób umożliwiający ubieganie się o umorzenie części pożyczki.

Należy przy tym zaznaczyć, że w przeciwieństwie do stacji segregacji odpadów wraz z linią technologiczną, zadanie „rekultywacji starego wysypiska” nie zostało objęte dofinansowaniem ze środków z Narodowego FOŚ i GW, co również mogłoby mieć wpływ na pomysły dla Miasta uzgodnienia.

Jednak tego typu rozważania na temat sytuacji minionych mają charakter jedynie teoretyczny.

IV. Informacje końcowe.

Niniejsze sprawozdanie sporządzono w czterech jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla:

1. Pana Konstantego Dombrowicza - Prezydenta Miasta Bydgoszczy,
2. Pani Lidii Wilniewicz - Zastępcy Prezydenta ds. Rozwoju Miasta,
3. Pani Małgorzaty Szemiot - Połoczańskiej - Dyrektora Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji.
4. a/a (wraz z aktami kontroli).

.....*Elżbieta Wilniewicz*.....
podpis kontrolującego

Kierownik Referatu

J. Garben
 Józefina Garbenowska